№164 (1977)
Пятніца, 3 верасня 2004 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г. на беларускай і рускай мовах
Перыядычнасць — 5 разоў у тыдзень
Выдавец: УП «Народная воля»
Кошт свабодны.

На прастор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадою...
Якуб КОЛАС

Народная Воля

E-mail: nv@promedia.by
http://nv.promedia.by

Надвор'е

У Мінску сёння ўдзень чакаецца — +14...+16, уначы — +12...+14, на працягу сутак — без ападкаў; у Брэсце ўдзень — +17...+19, уначы — +12...+14, на працягу сутак — без ападкаў; у Гродне ўдзень — +16...+18, уначы — +11...+13, на працягу сутак — без ападкаў; у Віцебску ўдзень — +14...+16, уначы — +12...+14, на працягу сутак — без ападкаў; у Гомелі ўдзень — +15...+17, дождж, уначы — +11...+13, без ападкаў; у Магілёве ўдзень — +14...+16, уначы — +12...+14, на працягу сутак — без ападкаў.

www.meteo.by

Пейджинговую связь редакции обеспечивает
МОБИЛКОМ пейджинг-система
(017) 222-46-51
(017) 222-46-52

ПУЛЬС

Лепшыя вынікі — у расіян

Паводле звестак Міждзяржаўнага статыстычнага камітэта СНД, сярод краін Садружнасці толькі ў Расіі ў першым паўгоддзі 2004 года было станоўчае сальда ва ўзаемным гандлі. Прафіцыт склаў 4,4 мільярда долараў.

Найбольшы знешнегандлёвы дэфіцыт ва ўзаемным гандлі з краінамі СНД назіраўся ва Украіне (2,9 мільярда долараў) і Беларусі (1,7).

Вячаслаў БУДКЕВІЧ.

Наўздагон фаварыту — шасцёра прэтэндэнтаў

Напружанай абяцае быць барацьба за дэпутацкае месца ў Палаце прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу РБ у Наваполацкай выбарчай акрузе №25. Фаварытам гэтай "гонкі" з'яўляецца кандыдат ад працоўнага калектыву адкрытага акцыянернага таварыства "Палімір", генеральны дырэктар ААТ "Нафтазаводмантаж", член Савета Рэспублікі Пётр Саламаха. За яго агітуе і зарэгістраваная ў акрузе ініцыятыўная група, якая актыўна збірае подпісы для вылучэння П.Саламахі кандыдатам у дэпутаты ніжняй палаты.

Тым не менш у генеральнага дырэктара ёсць сур'ёзныя канкурэнты.

Аб сваім жаданні ўдзельнічаць у выбарах заявілі такія вядомыя асобы, як лідэр мясцовай арганізацыі Свабоднага прафсаюза Уладзімір Антановіч, дэпутат гарсавета Уладзімір Главацкіх, намеснік начальніка Упраўлення ўнутраных спраў Віцебскага аблвыканкама Алег Малышаў, намеснік начальніка Полацкай мытні Раман Свідзінскі, загадчык кафедры Полацкага дзяржуніверсітэта Леанід Турыцкі.

Амерыканцы вырашылі пачысціць Віцебск

За вырашэнне даўно наспелай праблемы перапрацоўкі прамысловых адходаў у Віцебску бярэцца амерыканская кампанія. Гэты інвестыцыйны праект стаў тэмай для абмеркавання на пасяджэнні Віцебскага аблвыканкама.

Прадпрымальніцкая фірма са Злучаных Штатаў Амерыкі выказала жаданне за свой кошт пабудаваць у свабоднай эканамічнай зоне "Віцебск" на тэрыторыі былога ваеннага гарадка "Журжава" завод па ўтылізацыі прамысловага смецця. У будаўніцтва замежны інвестар укладзе 30 мільёнаў долараў і столькі ж абяцае выдаткаваць на сацыяльныя патрэбы абласнога цэнтра.

Замежны партнёр СЭЗ "Віцебск" гарантуе перапрацоўку 60 тысяч тон адходаў і стварэнне 150 новых працоўных месцаў.

"Для нас асабліва каштоўна, — заявіў кіраўнік адміністрацыі СЭЗ Леанід Шаўчэнка, — што прадпрыемства будзе экалагічна чыстым, бязадходным, узброеным самай перадавой у свеце тэхналогіяй. Інвестар ідзе на рызыку, але і чакае гатоўнасці да поўнай рызыкі".

Сяргей БУТКЕВІЧ.

Максім Мірны знайшоў сабе пару

На адкрытым чэмпіянаце ЗША па тэнісе беларус Максім Мірны выйшаў у другі круг спаборніцтваў у міксце. Разам з расійскай тэнісісткай Марыяй Шарапавай беларускі тэнісіст выйграў у Ганны Смашновай-Пісталезі і Эндзі Рама з Ізраіля — 6:4, 6:4. А вось у спаборніцтвах жаночых пар беларуска-украінскі дуэт у складзе Таццяны Пучак і Юліі Бейгельцымер саступіў амерыканска-расійскаму тандэму Мэган Шонэсі/Надзея Пятрова.

Антон ВІТАЛЬЕЎ.

Смерць за рулём

У Францыі памёр кіроўца аўтобуса з Беларусі

Беларускія школьнікі вярталіся на радзіму пасля летняга адпачынку ў Іспаніі. Як паведамілі французскія СМІ са спасылкай на прадстаўнікоў паліцыі, адзін з кіроўцаў аўтобуса памёр у дарозе ад сардэчнага прыступу. Паліцэйскія кажуць, што цудам удалося пазбегнуць аварыі. Кіроўца ўступіў месца свайму напарніку літаральна за дзесяць хвілін да смерці. Мужчына знаходзіўся за рулём некалькі гадзін. У нейкі момант адчуў сябе дрэнна і, быццам прадчуваючы бяду, перасеў на запаснoе крэсла.

Увесь учарашні дзень беларускія школьнікі правялі ў французскім горадзе Манбельяры. З Іспаніі ў Францыю выехаў другі кіроўца. Пасля таго як ён прыедзе ў Манбельяр, дзеці змогуць накіравацца дамоў.

Пра здарэнне адразу стала вядома прадстаўнікам беларускай амбасады ў Францыі. Менавіта беларускі консул будзе займацца адпраўкай цела нябожчыка на радзіму.

Вольга ГРЫНЯВІЦКАЯ.

Быў знойдзены закатаным у рулон саломы

За апошні тыдзень, з 26 жніўня па 1 верасня, у Беларусі ў выніку няшчасных выпадкаў на вытворчасці пацярпелі 20 чалавек, сямёра з якіх загінулі.

Як паведаміў намеснік дырэктара дэпартамента дзяржаўнай інспекцыі працы Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Беларусі Віктар Ласкаўнёў, усе загінуўшыя працавалі ў арганізацыях Міністэрства сельскай гаспадаркі і харчавання.

У Мінскай вобласці ў выніку дарожна-транспартнага здарэння быў смяротна траўміраваны аграном-насенневод сельгаскааператыва "Завішчыны" Салігорскага раёна. У Гомельскай вобласці пры разгрузцы паўвагона з друзам крышкай люка смяротна траўміраваны фармоўшчык вырабаў і канструкцый прадпрыемства "Калінкавіцкі завод жалезабетонных вырабаў". У выніку ДТЗ загінуў трактарыст СВК "Дзевятае мая" Гомельскага раёна. У Віцебскай вобласці трактарыст СВК "Камайскі" быў знойдзены закатаным у рулон саломы. Пры правядзенні ўборкі збожжа з прыватнага ўчастка загінуў трактарыст сельгаспрадпрыемства "Прыазёрны".

Вольга АСІПЕНКА.

РЭЗАНАНС

Хачу вучыцца па-беларуску!

Як акцыя ў падтрымку роднай мовы ператварылася ў супрацьстаянне з міліцыяй

Дзень ведаў беларускамоўныя школьнікі і студэнты адзначылі па-свойму: не афіцыйнымі лінейкамі, а несанкцыянаванай акцыяй на Кастрычніцкай плошчы.

— *Выварочвайце сумочкі!* — загадалі па-руску асобы ў цывільным. Здзіўленым студэнтам "незаконна" патлумачылі: у сувязі з апошнім тэрактам у Маскве ёсць загад правяраць "багаж" у месцах масавага збору людзей. "*У нас тут не Масква!*" — парыравалі актывісты незарэгістраванага "Задзіночання беларускіх студэнтаў". — *Па-першае, прадстаўцеся і пакажыце дакументы*".

З "прадстаўленнем" у некаторых асоб сілавых структур, відаць, тугавата, паколькі ні ў выпадку з праверкай сумак, ні падчас затрымання ўдзельнікаў акцыі "Хочам вучыцца па-беларуску!" выканаўцы свае прозвішчы, як і свае месца працы, не называлі.

"*Людзі, тут хлопца б'юць!*" — пачулася з натоўпу. Усе кінуліся да аўтазака: некалькі дужых малойчыкаў выкручвалі рукі ліцэісту Францішку Вячорку, у руках якога былі падрыхтаваныя да акцыі плакаты.

Разам з Францішкам "пад раздачу" трапіў і юрыст Валянцін Стэфановіч.

"*Выпусціце дзіцёнка!* — плакалі жанчыны каля міліцэйскага аўтобуса. — *Што ж вы робіце, звяры?!*"

Як высветлілася, затрыманых даставілі ў адзін з дворыкаў, што побач з Кастрычніцкай плошчай. Пры гэтым Вячорку моцна збілі, парвалі вопратку, што ён і засведчыў у сваёй скарзе, якую наважыўся даслаць у пракуратуру Цэнтральнага раёна Мінска.

Акцыя была нешматлюднай: некалькі дзесяткаў чалавек. Але асцярожнасць патэнцыяльных удзельнікаў і прыхільнікаў мовы, якіх у нашай краіне, вядома, нашмат болей, цалкам зразумелая — мерапрыемства было несанкцыянаванае.

"*Мы вельмі прасілі сваіх ліцэістаў устрымацца ад удзелу ў акцыі,* — падкрэсліў у інтэрв'ю "Народнай волі" намеснік дырэктара ліквідаванага Беларускага гуманітарнага ліцэя Лявон Баршчэўскі. — *Гэта ж дзеці, а ад гэтай улады можна чакаць чаго заўгодна*".

Як у ваду глядзеў выкладчык: праз пяць хвілін пасля нашага інтэрв'ю Лявона Баршчэўскага на вачах шматлікіх журналістаў запіхалі ў аўтобус і ўвезлі ў невядомым кірунку.

"*Нават у 37-м годзе такога не было, каб сярод белага дня так катавалі чалавека!*" — у запале выкрыкнула жанчына ў нацыянальным строі.

Пасля непрацяглай акцыі ўдзельнікі накіраваліся ў сквер Янкі Купалы, дзе адбыўся імправізаваны канцэрт з песнямі пад гітару. Масоўку вельмі каларытна дапаўнялі асобы ў цывільным, якія ўважліва сачылі за тым, што адбывалася, і здымалі на відэакамеру.

...І сумнаватым позіркам глядзеў на ўсё гэта вялікі пясняр. Ён, Купала, таксама калісьці зведаў лёс вязня — духоўнага вязня таталітарнай сістэмы...

"*Права вучыцца па-беларуску гарантавана Канстытуцыяй,* — кажа актывістка незарэгістраванага "Задзіночаньня беларускіх студэнтаў" Таццяна. — *Але ў нас гэтае права адабралі. Ва універсітэтах мы вымушаны слухаць рускамоўныя лекцыі і прыстасоўвацца да рускамоўных выкладчыкаў, вучэбная літаратура ў сваёй большасці таксама на рускай мове. Зачыняюцца беларускамоўныя класы, ліквідавалі Беларускі гуманітарны ліцэй... Мы, маладыя грамадзяне суверэннай краіны, не маем магчымасці атрымліваць адукацыю на роднай мове. Таму мы выйшлі на Кастрычніцкую плошчу, каб даказаць, што лёс мовы нам неабыякавы, мы будзем змагацца за яе і за права людзьмі звацца",* — зазначыла студэнтка.

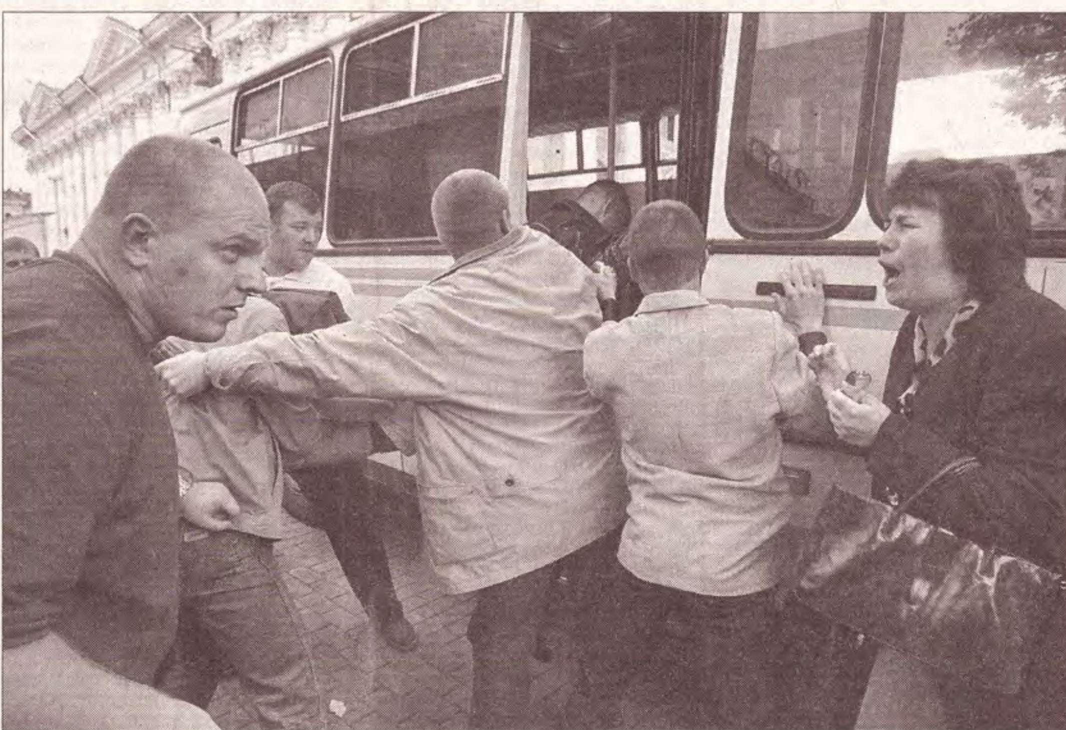

Падчас "хапуна" на Кастрычніцкай плошчы.

Вольга КЛАСКОЎСКАЯ,
Вольга БЕЛАЯ.
Фота photo.bymedia.net

РУБАМ!

Ці валодае міністр адукацыі беларускай мовай?

Гэтае пытанне я задаю невыпадкова.

1 верасня, у Дзень ведаў, уключаю Беларускае радыё. 12 гадзін дня. Вядучы пачынае знаёміць з чарговым выпускам навін. Раптам, хвілін праз пяць паведамляе: зараз на тэлефоннай сувязі з намі — міністр адукацыі Аляксандр Міхайлавіч Радзькоў. І адразу пераходзіць з беларускай мовы на рускую. Адно пытанне, другое, трэцяе... дзесятае. Усе на мове суседняй краіны. Адказы — таксама па-руску. Адным словам, хвілін, можа, восем-дзесяць рускамоўны дыялог. І гэта ў Дзень ведаў, у першы дзень заняткаў у школах, гімназіях, каледжах, інстытутах, універсітэтах. Які прыклад паказалі вядучы перадачы Беларускага радыё і міністр адкукацыі!!! А потым будуць казаць: у нас з беларускай мовай няма праблем. Ёсць! Калі афіцыйныя прадстаўнікі дзяржавы, а менавіта імі з'яўляюцца міністр адукацыі і журналіст дзяржрадыё, аддаюць перавагу мове чужой краіны, то што казаць пра іншых?!

Вы можаце ўявіць, каб міністр адукацыі, скажам, балтыйскай краіны выступаў у сувязі з адкрыццём новага універсітэта па-руску, а не на нацыянальнай мове? Вядома ж, такога нельга дапусціць нават у фантастычным сне. Дык чаму міністр адукацыі Беларусі А.Радзькоў пагардліва ставіцца да мовы Купалы і Коласа, Караткевіча і Быкава, мовы нашых продкаў, мовы сучаснікаў і тых пакаленняў, якія будуць жыць на беларускай зямлі праз сто, дзвесце, трыста, пяцьсот і нават тысячу гадоў?

А можа, Аляксандр Міхайлавіч Радзькоў не валодае беларускай мовай?

Сцяпан КУХАРСКІ,
жыхар г.Мінска.

Аляксандр Міхайлавіч, як Вас разумець?

АВТОРСКОЕ

Анатолий ЛЕБЕДЬКО

Герасим и чиновник по имени Му-Му

"Когда оппозиция придет к власти, она будет вешать чиновников на столбах".

"Я с вас с каждого шкуру сдеру. Вы можете, как угодно это понимать, но это у меня в крови!"

Какое сходство между этими двумя высказываниями? Оба принадлежат одному и тому же человеку — Лукашенко. И оба предназначены для одного и того же адресата — чиновника.

Заявления противоречивые и взаимоисключающие. С одной стороны, услышав нечто подобное, душа бедного чиновника должна стремиться к отделению от тела. А с другой, он не может не ощущать своей значимости и весомости. Возможности чиновников, за исключением допущенных к телу вождя, ограничены. Но чиновничество как группа влияния — фактор весьма существенный для любой страны. В авторитарном режиме номенклатура вообще выполняет функцию станового хребта.

Чиновничество неоднородно. При смене власти, как правило, уходят лишь те, кто принимает политические решения. Подавляющее же большинство чиновников — это профессионалы в конкретных областях. По крайней мере должны быть таковыми. Они продают свои знания, интеллект государству, и их будущее не зависит от смены правительства. Это общеевропейский принцип. Реализация же программы "Пять шагов к лучшей жизни" широко открывает перед чиновниками ворота перспективы. Власть это понимает. Поэтому-то Лукашенко и не брезгует страшилками о висельнице на фонарях. Вот только клюнет ли на заплесневелую наживку тертый чиновник?

Будущее белорусского правителя во многом зависит от чиновника. Да, да! Именно от него. Трусливого и осторожного, уязвимого и зависимого. Ведь это он управляет конвейером любой кампании по подсчету голосов. Пример Кебича в этом плане весьма показателен. Он скатился по наклонной с политического Олимпа по умолчанию и бездействию номенклатуры.

Чиновник улавливает малейшие колебания политической температуры. Он знает, что ни одно государство не может без него обойтись. В этой ситуации чиновникам, вышедшим из авторитарных режимов, для продолжения карьеры важно не испортить свою профессиональную биографию. Это непросто. Ведь правители стремятся повязать преступлениями как можно большее количество людей. Риски возрастают для тех, кто непосредственно занимается организацией подсчета голосов на выборах, референдумах. Для тех, кто работает в силовых структурах и государственных СМИ. Это искусство, как пройти по сточным каналам власти и чтобы к твоим подошвам не прилипло авторитарное дерьмо.

Лукашенко стоит перед дилеммой, как упаковать в одну связку несовместимое. С одной стороны — убедить номенклатуру, что она с ним в одной лодке и грести против течения надо вместе. С другой — переложить ответственность за ошибки на чиновников и вывести канализационные трубы нарастающего недовольства населения в их кабинеты. Задача не из легких. Ведь он и они разные. Даже усадив две сотни вертикальщиков в "Мерседесы", вряд ли "Красный дом" добился у них ощущения единой команды. Не говоря об основной массе чиновничества, передвигающейся на подержанных авто и в общественном транспорте. Пропаганда подчеркивает, какой замечательный царь. А за всеми глупостями и гнусностями власти, дескать, стоят плохие бояре и нерадивые чиновники. Роль козла отпущения далеко не всем по душе.

Мотивировано ли чиновничество в смене режима власти в Беларуси? Да. В этом заинтересована даже часть окружения правителя. Период накопления первоначального капитала ими пройден. Но многие, наполнив чулки и ларцы, не могут реализовать их содержимое в деле. Режим воровать позволяет, но не дает никаких гарантий личной безопасности. Более того, час от часу, "Красному дому" нужны жертвенные бараны для видимости борьбы с коррупционерами и жуликами. У номенклатуры, пребывающей на вершине власти, есть потребность в установлении правового государства в реальности, а не на словах.

У среднего звена чиновничества в нынешних условиях перспектива быть реальным средним классом сужается до денежного пособия в 200—250 у.е. Это не стимулирует, это напрягает.

Приплюсуем неуважение, граничащее с откровенным хамством. На каком языке зачастую разговаривает правитель с подчиненными? На языке тыканья. Его Лукашенко использовал, когда ему было 39. Ничего не изменилось и в 50. Причем не существует различий ни возрастных, ни по половой принадлежности. Заявления о помойке как кадровом источнике, равно как и бесконечные, публичные обещания свернуть шею заставляют отдельных вспомнить о собственном достоинстве.

Далеко не всех чиновников радует перспектива соучастия в противоправных действиях. Уже сейчас те, кто сидит на жердочке повыше, стращают тех, кто пониже. Дескать, пропустите в Палату представителей знаковые фигуры из оппозиции, на следующий день лишитесь работы. Однако достаточно большинству сделать одно синхронное телодвижение по всей стране и правитель заскользит по наклонной со скоростью переработанного при расстройстве желудка.

Обитатели "Красного дома" хотят связать всех круговой порукой. Не получится! Какое отношение имеет среднестатистический служащий госаппарата к организации похищений Виктора Гончара или Юрия Захаренко? Кто спрашивал у него, когда принимались решения разгонять законный Верховный Совет 13-го созыва? Кто советовался с ним, когда страну загоняли в стойло самоизоляции от внешнего мира?

Чиновник чем-то напоминает Му-Му. Он во власти настроения и прихоти Герасима. И не всегда знает, чего ожидать завтра. То ли покормит Герасим с руки, то ли кирпич на шею привяжет.

Работать на Беларусь или прислуживать правителю? Вот вопрос, на который обязан ответить госслужащий. Чиновник сам должен решить, кто он и с кем он.

ВІНШУЕМ!

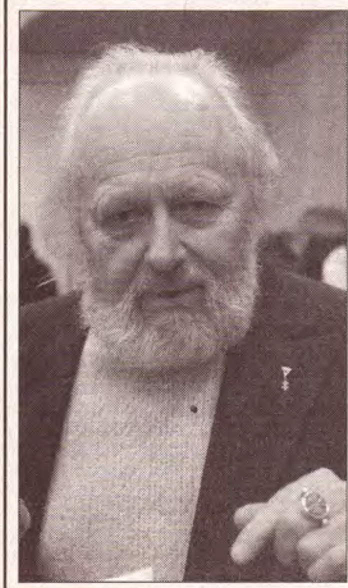

Майстар, настаўнік майстроў

***Гаўрылу ВАШЧАНКУ** ў Беларусі ведаюць. І не толькі ў Беларусі, бо ён не аднойчы прадстаўляў мастацтва нашай краіны, па тым часе саюзнай рэспублікі СССР, і ў маскоўскіх выставачных залах, і ў еўрапейскіх сталіцах.*

Менавіта з яго імем звязана станаўленне самабытнай беларускай школы манументальнага мастацтва, а таксама плённыя пошукі ў галіне мастацтва станковага. Яшчэ адна ягоная іпастась — настаўніцтва. У 1961 годзе ён узначаліў толькі што створаную у Беларускім тэатральна-мастацкім інстытуце кафедру, дзе рыхтавалі мастакоў-монументалістаў. Сёння лічыць яго сваім настаўнікам могуць не менш як дзве сотні высокаадукаваных спецыялістаў. Гэта толькі тыя, хто непасрэдна адчуў на сабе ягоны выкладчыцкі талент. Калі весці гаворку пра мастакоў, асабіста з ім не знаёмых, але выхаваных на ягонай творчасці, рахунак пойдзе на тысячы. Не кожнаму настаўніку дадзена мець уласную школу, толькі Настаўніку з вялікай літары. Такому, як Гаўрыла Харытонавіч Вашчанка.

1 верасня ў Нацыянальным музеі гісторыі і культуры адкрылася выстава "Майстар і майстры. Гаўрыла Вашчанка і Школа". Разам з мэтрам у ёй бяруць удзел і ягоныя вучні. Гэта В. Альшэўскі, В. Васільеў, Р. Вашкевіч, К. Камал, У. Ганчарук, С.Грыневіч ды іншыя — усяго 21 чалавек. Фактычна на выставе прадстаўлена ўся геаграфія Беларусі. А працуюць вучні Вашчанкі і далёка за яе межамі.

Найбольш уражвае тое, што вучні стылёва і тэматычна на свайго настаўніка абсалютна не падобныя. Гэта зноў жа сведчыць на карысць ягонага выкладчыцкага таленту. У кепскага настаўніка вучні — клоны.

На вернісажы прысутнічаў бадай увесь мастацкі бамонд сталіцы. Такога маштабнага і адначасова па-сямейнаму цёплага свята ў музеі яшчэ не бывала.

Выстава будзе працаваць да 21 верасня.

Пётра ВАСІЛЕЎСКІ.

Забег из больницы

Олимпийская чемпионка Юлия Нестеренко выписалась из больницы и сразу приступила к тренировкам.

Казалось, после того как наша Королева спорта попала с сорокаградусной температурой в больницу, за ее самочувствием следили буквально все любители спорта и даже далекие от него люди.

— К счастью, сейчас Юля в порядке, 1 сентября она выписана из больницы, — рассказал вчера корреспонденту "Народной воли" ее муж Дмитрий. — Как я уже говорил вам, дали о себе знать акклиматизация и психологическое напряжение. Сейчас она уже приступила к тренировкам, хотя больших нагрузок себе пока не позволяет — тренируется где-то по 2 часа в день. Кстати, 3 сентября она планировала выступать на этапе "Золотой лиги" в Брюсселе, 5 сентября — на турнире Гран-при в Италии, 12 сентября — на заключительном этапе "Золотой лиги" в Берлине и 18 сентября должна участвовать в финале Гран-при в Монако. Когда Юля отправится на соревнования, сказать не могу, но наверняка еще недели две ей придется побыть дома...

Алесь СИВЫЙ.

Александр Бухвостов обращается...

Председатель закрытой по решению суда Белорусской партии труда Александр Бухвостов обратился со специальным воззванием к бывшим ее членам, ко всем сочувствующим рабочему и независимому профсоюзному движению. Он подчеркивает, что партию прихлопнули власти безосновательно. "Верховный суд в ходе процесса допустил существенные нарушения норм материального и процессуального права, т.е. нарушил закон.

Решение о ликвидации БПТ говорит о том, что все действуют заодно: все ветви власти выполняют указание, которое угодно "хозяину". При таком политическом режиме, который правит в Беларуси, нельзя рассчитывать на справедливое решение, нельзя рассчитывать на то, что ответственный государственный чиновник или организация выполнит договоренности. Все основано на раболепской подчиненности, на страхе за свое существование.

Подобные режимы не имеют будущего. Они живут и правят из прошлого, отторгнутого прогрессивным общественным развитием".

А.Бухвостов считает, что "власть может ликвидировать БПТ как юридическое лицо, но она не способна и не в состоянии отнять у граждан право и желание объединяться в борьбе за свои идеалы, за свободу, за демократию, за лучшую жизнь.

Нельзя жить в страхе, нельзя жить на "скотном дворе", в хамстве, невежестве и нищете..."

В заключительной части обращения есть такие строки: "Белорусская партия труда действует несмотря ни на что!

Вместе мы победим и сделаем нашу жизнь лучше!"

Вот только непонятно, как может действовать ликвидированная партия?

Антон КУЗЬМИН.

Верталёт з А.Лукашэнкам узлятае з тэрыторыі новага Баранавічскага дзяржаўнага універсітэта пасля сустрэчы "правадыра" са студэнтамі, г.Баранавічы, 1 верасня 2004 года. Перад узлётам верталёта супрацоўнікі міліцыі кантралявалі, каб на прыпынку і ўздоўж агароджы універсітэта нікога не заставалася. Зганялі народ з кожнай узвышанасці — камянёў, лаваў, не дазвалялі збірацца групамі...

Фота photo.bymedia.net

ПУЛЬС

Без гарачай вады

застануцца жыхары некаторых раёнаў Мінска

У некаторых раёнах Мінска працягнецца работа па замене састарэлых трубаправодаў і рамонце іх пашкоджаных участкаў для падрыхтоўкі сталічных цеплавых сетак да зімы.

У сувязі з гэтым гарачае водазабеспячэнне з 1 па 4 верасня будзе адсутнічаць у дамах уздоўж вуліц: Мендзялеева (№№ 20—32), Сталетава (другі дом), Бумажкова (дом № 39), Акадэмічная (дамы 6—30, 3—27), Броўкі (3—27, 12—24), Сурганава (1—13, 2—18), Платонава (22—36, 39—45), Чорнага (2—34), Мяржынскага (1—13, 2—8), Калініна (1—9, 2—16), Талбухіна (1—15), а таксама ў дамах 1—17 па завулку Інструментальнаму, у дамах 1—11 па завулку Чорнага і ў дамах 66—80, 79—93 па праспекце Скарыны.

З 6 па 10 верасня гарачай вады не будзе ў некаторых дамах уздоўж вуліц: Маякоўскага, Надзеждзінская, Лугавая, Дзяніcаўская, Сямёнава, Палявая, Казыраўская, Фізкультурная, Вялікаморская, Сонечная, зав. Дачны, Барадзінская, Палтаўская, Вільямса, Магілёўская, Валадзько, Варанянскага, Ляўкова, Быхаўская, Сенніцкая, Брылеўская, Жукоўскага, Пензенская, Чкалава, Авакяна, Аэрадромная, Караткевіча, Аўтадараўская.

Лавінія АРЭШКА.

Ад урада Польшчы

Урад Польшчы прыняў рашэнне выплачваць грашовыя дапамогі ветэранам Другой сусветнай вайны, якія жывуць у Брэсцкай вобласці і ваявалі ў польскай арміі. Пра гэта паведаміў намеснік старшыні Брэсцкага абласнога саюза палякаў па справах ветэранаў **Генрых Стыпановіч.**

Паводле звестак Г.Стыпановіча, зараз на тэрыторыі Брэсцкай вобласці жывуць каля 400 такіх ветэранаў. "Урад Польшчы па заслугах ацаніў іх подзвіг — кожнаму з гэтых ветэранаў цяпер штоквартальна выплачваецца грашовая дапамога. Яе памер у пераліку з польскіх злотых складае амаль 120 амерыканскіх долараў", — сказаў намеснік старшыні Брэсцкага абласнога саюза палякаў.

Ларыса ШЫГАНАВА.

Ірына Вялянкова — у Гімалаях

2 верасня вядомая беларуская альпіністка **Ірына Вяленкова** адправілася ў Гімалаі, каб у складзе міжнароднай экспедыцыі падняцца на адну з найвышэйшых вяршынь планеты — Чо-Айю (8201 м).

У гэтую экспедыцыю, прысвечаную 50-годдзю першага ўзыходжання на Чо-Айю, самую знакамітую альпіністку Беларусі запрасіў віцэ-прэзідэнт Міжнароднай асацыяцыі гораўзыходжвальнікаў **Анг Тсерынг** з Непала. У складзе інтэрнацыянальнай каманды — 10 спартсменаў з ЗША, Аўстраліі, Японіі, Бельгіі і іншых краін. Ірына Вялянкова — адзіная сярод іх прадстаўніца прыгожага полу.

"Канешне, цяжка ісці на гару з такой рознай і незнаёмай кампаніяй, — падзялілася беларуска з карэспандэнтам БелаПАН напярэдадні ад'езду. — *Але некалькі супакойвае тое, што маім партнёрам па звязцы будзе непалец* ***Мінгма Гелу Шэрпа****. Яго мне парэкамендавалі як надзейнага і вопытнага вышынніка".*

Плануецца, што экспедыцыя на Чо-Айю дасягне мэты ў сярэдзіне кастрычніка, пасля чаго яе ўдзельнікі возьмуць удзел у юбілейных урачыстасцях у сталіцы Непала Катманду.

Чо-Айю — шостая па вышыні вяршыня свету. Знаходзіцца на мяжы Непала і Тыбета. З тыбецкай Чо-Айю перакладаецца як "Галава бога" або "Багіня Бірузы". Першымі на вяршыню ўзышлі аўстрыйцы **Герберт Ціхі** і Іосіф Ёхлер у суправаджэнні непальца **Пазанг Дава Ламы** — гэта адбылося 19 кастрычніка 1954 года. У маі 2004 года на Чо-Айю ўпершыню ўзышлі беларускія альпіністы **Міхаіл Мельнікаў, Анатоль і Віктар Лутавы.**

Юрый ВЕЛЬТНЕР.

ЗДАРЭННІ

Бомж-забойца

Да 16 гадоў пазбаўлення волі прысуджаны бомж з Лепеля (Віцебская вобласць), раней неаднаразова судзімы.

Як паведамілі БелаПАН у прэс-цэнтры рэспубліканскай пракуратуры, у жніўні мінулага года, знаходзячыся ў стане алкагольнага ап'янення, ён збіў свайго малодшага брата, зламаўшы яму сківіцу.

У красавіку 2004 года ён, зноў будучы п'яным, пасварыўся са сваім 72-гадовым бацькам і стаў яго збіваць. Ад атрыманых пабояў састарэлы чалавек памёр на месцы.

Вывучыўшы справу аб сваяцкіх "разборках" бамжа, судовая калегія па крымінальных справах Віцебскага абласнога суда прыгаварыла яго да працяглага тэрміну турэмнага зняволення.

Падпаліў бацьку

Замах на забойства пенсіянера ў вёсцы Гуракі Дубровенскага раёна (Віцебская вобласць) раскрыты супрацоўнікамі раённай міліцыі і пракуратуры. Пенсіянер быў знойдзены непадалёк ад свайго дома з тэрмічнымі апёкамі 2-й і 3-й ступеняў.

Як паведамілі БелаПАН у прэс-цэнтры рэспубліканскай пракуратуры, высветлілася, што злачынства падчас узніклай сваркі пасля сумеснага распіцця спіртных напояў учыніў непрацуючы сын пацярпелага. Ён абліў свайго бацьку бензінам і падпаліў.

У выніку пенсіянер дастаўлены ў Віцебскую абласную бальніцу, а падпальшчык затрыманы супрацоўнікамі праваахоўных органаў. У дачыненні да яго заведзена крымінальная справа.

Андрэй АЛЕКСАНДРОВІЧ.

Дзяцей выратаваць не змаглі

Тры малалетнія дзяўчынкі загінулі падчас пажару, які адбыўся 1 верасня ў вёсцы Сакольнікі Віцебскага раёна.

Як паведамляе прэс-служба МНС, апоўдні пажар убачыла суседка і выклікала ратавальнікаў. З-за позняга выяўлення пажару да прыбыцця пажарных разлікаў драўляны будынак быў поўнасцю ахоплены полымем.

У доме знаходзіліся трое малалетніх дзяцей, пакінутых без догляду дарослых. Яшчэ двое дзяцей разам з сужыцелем гаспадыні раніцай адправіліся на заняткі ў школу.

Агонь знішчыў дах, перакрыццё і маёмасць у доме. Прычынай пажару маглі стаць дзіцячыя гульні з агнём.

Дзмітрый БЕЛЬСКІ.

АЛЬТЕРНАТИВНОЕ МНЕНИЕ

В "Народной воле" была опубликована статья профессора, доктора экономических наук Бориса Желибы. Называлась она — "Белорусская головоломка".

Министерство статистики и анализа решило ознакомить читателей со своим мнением и замечаниями по вышеназванной публикации.

Статья профессора, доктора экономических наук Б.Желибы "Белорусская головоломка" и особенно вопрос в подзаголовке "Стоит ли доверять нашей статистике?" звучит как обвинение. Поэтому Министерство статистики и анализа Республики Беларусь считает нужным высказать свое мнение, а также замечания по поднятым в ней вопросам.

...Прежде чем бить в колокола

Говоря о темпах роста ВВП, господин Б.Желиба подчеркивает, что оценка темпов роста ВВП осуществляется в "так называемых сопоставимых ценах".

Министерство статистики и анализа Республики Беларусь осуществляет расчеты ВВП в текущих и сопоставимых ценах в соответствии с международной методологией, которая используется более чем в 150 странах мира. В основу построения национальных счетов Республики Беларусь и расчета ВВП положена методология, принятая в 1993 году Комиссией Европейских сообществ, Международным валютным фондом, Организацией экономического сотрудничества и развития (ОЭСР), Организацией Объединенных Наций и Всемирным банком (СНС-93). Практическую помощь статистическим органам республики в переходе на национальное счетоводство оказывали эксперты ОЭСР, а также специалисты-эксперты Международного валютного фонда, постоянно работавшие в Минстате с 1993 по 2000 год. Основными направлениями работы экспертов являлись изучение соответствия международным стандартам методологии, применяемой в Республике Беларусь, анализ построения национальных счетов и рекомендации по их совершенствованию. Для анализа динамики показателей системы национальных счетов и в первую очередь ВВП их пересчитывают в сопоставимые цены. Расчеты в сопоставимых ценах — это статистический инструмент, который используют во всех странах мира.

Говоря, что "белорусская методика подсчета ВВП существенно отличается от международной, у них засчитывается в ВВП все, что реализовано, у нас — все что произведено, включая те же остатки готовой продукции на складах и т.д.", автор показывает свою некомпетентность в методологии построения национальных счетов.

Упомянутое выше Руководство по составлению национальных счетов (СНС-93) предусматривает, что *производственная деятельность имеет первостепенное значение в СНС. Сфера производства в Системе включает производство всей продукции, фактически предназначенной для реализации на рынке.* Объем произведенной продукции можно определить двумя способами. Во-первых, берется просто объем произведенной продукции, как делается в Республике Беларусь. Во-вторых, как отмечает автор статьи, берется объем реализованной продукции, но *с учетом корректировки на запасы готовой продукции на складах на начало и конец периода* (о чем автор умалчивает), что практически соответствует объему произведенной продукции. Используемый в Республике Беларусь метод одобрен международными экспертами, работавшими в Минстате, как не противоречащий СНС-93. Такой метод применяют все страны СНГ и некоторые развитые страны.

Кроме того, заявление автора статьи о том, что "сомнения по поводу бурного роста нашего ВВП постоянно выражают эксперты МВФ и Всемирного банка" из-за несовершенства нашей методологии, абсолютно не обоснованно. Все эксперты международных организаций, осуществляющие ревизию национальных счетов Республики Беларусь, отмечали в своих отчетах соответствие методологии расчета ВВП в нашей стране международным стандартам, включая Доклад последней миссии МВФ "О соблюдении стандартов и кодексов" (РОСК) от 24 июня 2004 г. и "Памятную записку по итогам работы миссии Всемирного банка по подготовке Странового экономического меморандума" от 1—12 июня 2004 г.

Что касается критики господина Б.Желибы в адрес данных статистики о несоответствии темпов роста ВВП и темпов роста грузооборота транспорта, то хотелось бы предложить автору рассмотреть составляющие грузооборота и провести анализ, позволяющий определить степень их влияния на изменение данного показателя в целом.

Итак, грузооборот транспорта исчисляется как произведение объема перевезенных грузов в тоннах на расстояние перевозки в километрах. Как видно из определения, на изменение грузооборота оказывают влияние как изменение объема перевезенных грузов, так и изменение расстояния, на которое эти перевозки осуществляются.

Темп роста грузооборота организаций транспорта общего пользования в 1 полугодии 2004 года по сравнению с 1 полугодием 2003 года составил 104%, *при темпе роста объема перевезенных грузов за этот период — 107,7%.* Следовательно, на изменение грузооборота повлияло сокращение дальности перевозимых грузов, т.е. грузы стали перевозить на более короткие расстояния.

Кроме того, при сопоставлении темпов роста грузооборота с темпами роста ВВП и промышленного производства необходимо учитывать тот факт, что пятая часть перевезенных грузов — транзит, т.е. грузы, непроизведенные в нашей республике.

В текущем году наблюдается уменьшение транзитных перевозок через Республику Беларусь. В I полугодии 2004 года по сравнению с I полугодием 2003 года объем грузов, перевезенных транзитом, снизился на 12,2%. Поэтому, если из общего объема перевезенных грузов исключить транзитные перевозки, то темп роста объема перевозок грузов в I полугодии 2004 года по сравнению с I полугодием 2003 года составит 114,7% при темпе роста объема промышленного производства за этот же период 114,4% и темпе роста ВВП — 110,2%. Для сведения, объем транзитных перевозок в 2003 году был выше, чем в 2002 году, на 20%, в 2002 году по сравнению с 2001 годом — на 19%.

Крайне ошибочно предположение автора об увеличении запасов готовой продукции на складах предприятий. В I полугодии 2004 г. удельный вес запасов готовой продукции на складах промышленных предприятий республики в объеме промышленного производства в фактических ценах составил 9,7%, против 12,2% в I полугодии 2003 г. и 12,6% в I полугодии 2002 года. Соотношение запасов на 1 июля 2004 г. и среднемесячного объема промышленного производства в фактических ценах за январь—июнь 2004 г. составило 58,1%, что значительно ниже, чем за январь—июнь 2003 и 2002 гг. (73,3% и 75,6% соответственно).

Что касается объективности роста реальной заработной платы, то действительно рост ее в 2003 г. по сравнению с 2000 на 44,2% и в I полугодии 2004 г. по сравнению с I полугодием 2003 на 13,1% подтверждается снижением уровня малообеспеченности населения. Так, если в 2000 г. доля населения республики с уровнем доходов ниже бюджета прожиточного минимума была 41,9%, то в 2003 г. она снизилась до 27,1%, а в I полугодии 2004 г. — до 20,7%.

Рост реальной заработной платы подтверждается также ростом ее покупательной способности, что видно из данных приведенной таблицы.

Количество каждого вида товара, который можно купить за среднемесячную заработную плату; килограммов, единиц

	Июнь 2002 г.	Июнь 2003 г.	Июнь 2004 г.
Хлеб ржано-пшеничный	415	461	486
Говядина	64	74	75
Свинина	58	74	75
Птица	64	72	80
Колбаса вареная I сорта	62	69	74
Масло сливочное	48	50	54
Молоко (литр)	458	478	527
Сахар	255	202	278
Рыба свежемороженая	58	70	88
Картофель	398	435	1092
Водка (литр)	41	36	41
Телевизор цветной	0,6	0,7	0,9
Холодильник	0,5	0,5	0,6
Костюм мужской полушерстяной	2,5	2,8	3,2
Пальто мужское полушерстяное	1,9	2,4	2,9
Пальто женское полушерстяное	1,6	1,8	1,9

В заключение хотелось бы напомнить, что Министерство статистики и анализа открыто для кого бы то ни было в предоставлении как цифрового материала, так и методологии расчетов. Если бы, прежде чем писать, бить в колокола, авторы обращались в Минстат за разъяснениями, то не пришлось бы давать эту альтернативную публикацию.

Министерство статистики и анализа Республики Беларусь.

От редакции

Выражая признательность Министерству статистики и анализа Республики Беларусь за внимание к публикациям "Народной воли", не отказывая ему в праве на разъяснения нашему постоянному автору Б.Желибе по конкретным позициям его статьи "Белорусская головоломка", редакция газеты хотела бы довести до читателей такую информацию.

На днях представительство Международного валютного фонда в Республике Беларусь распространило заявление для прессы. В нем, в частности, говорится:

"Применяя Основу оценки качества данных (ООКД) МВФ, миссия пришла к заключению о том, что белорусская статистика имеет ряд сильных сторон, таких как высокий профессиональный уровень сотрудников всех упомянутых ведомств. Миссия также отметила, что за последние несколько лет качество макроэкономической статистики Республики Беларусь в ряде областей значительно улучшилось. Все системы данных находятся на разных уровнях соответствия международно признанным методическим руководствам, и некоторые системы данных получили высокие оценки за точность и достоверность. Большинство систем данных характеризуется внутренней и временной сопоставимостью и доступны своевременно и с хорошей частотой. Денежно-кредитная статистика и статистика платежного баланса предоставляются пользователям в удобной форме и своевременно.

Обследование пользователей, проведенное миссией, показало, что качество источников и методов зачастую непонятны и что во многих направлениях существует возможность усовершенствования. Среди широкого круга пользователей наблюдается обеспокоенность по поводу точности и достоверности фактических выходных данных, например, в отношении ВВП, промышленности и сельского хозяйства. Следует также признать, что даже несмотря на применение международно-признанных методологий, до тех пор пока в статистическом процессе используются искаженные основные входящие данные, выходные статистические данные также будут искажены. Поэтому для повышения доверия к официальной статистике всем ведомствам Республики Беларусь, занимающимся статистикой, следует и далее улучшать свою оценку входных данных и процедур сверки".

Што адбіваецца ў водным люстэрку?

Падобна на тое, што беларускі бізнес пачынае ўсведамляць сваю адказнасць за стан і развіццё нацыянальнай культуры. Пра гэта сведчыць мастацкая выстава, якую кампанія "Амазон" наладзіла ў галерэі Універсітэта культуры, што месціцца ў цокальным паверсе Палаца Рэспублікі. Назва экспазіцыі "Вада. Інтэрпрэтацыі". Якасная, экалагічна чыстая вада — гэта прадукцыя "Амазон". Праз запамінальныя мастацкія вобразы адбываецца рэклама кампаніі, ствараецца яе станоўчы вобраз у вачах спажыўцоў. І мастакі не ў крыўдзе на спонсара: іх творчасць набывае матэрыяльную падтрымку і грамадскі розгалас. Па такой схеме даўно працуюць на Захадзе. Яна паціху пачынае засвойвацца і ў нас. Падтрымка мастацтва становіцца знакам рэспектабельнасці, уласная мастацкая калекцыя — элементам прэстыжу.

Для ўдзелу ў гэтай выставе запрошаны мастакі розных стылёвых напрамкаў і почыркаў. Гэта зроблена свядома, каб давесці неабсяжнасць тэмы і яе магчымых інтэрпрэтацый. Вада — прарадзіма ўсяго жывога на Зямлі, невычэрпная крыніца энергіі, нарэшце — эстэтычная каштоўнасць.

У экспазіцыі знайшлося месца рэалістычнаму краявіду, эратычным матывам, іроніі, рамантыцы, фантастыцы. Дбаючы пра свой імідж, арганізатары паклапаціліся пра суквецце імёнаў: жывапісцы Зоя Луцэвіч, Сяргей Малішэўскі, Іван Кліменка, скульптары Віктар Копач, Валянцін Борзды, мастакі-прыкладнікі Вольга Сазыкіна, Ала Свірыдэнка ды іншыя з такога ж шэрагу. Трэба дадаць, што экспазіцыя зроблена надзвычай карэктна, з густам.

Пётра ВАСІЛЕЎСКІ.

НУ И НУ!

Случай или технический «цензурный терроризм»?

Одной из тех, кто претендует на депутатство в Палате представителей, является заместитель председателя Объединенной гражданской партии Людмила ГРЯЗНОВА. Несмотря на то, что она выдвинута кандидатом в депутаты от ОГП на партийном съезде, Людмила Грязнова собирает подписи в своем округе.

Позавчера вечером произошел случай, который заставил усомниться в честности действий определенных органов, существующих в нашей стране. А конкретнее — как она еще раз убедилась, разговоры по сотовым телефонам и даже в том случае, когда их обладатели в данный момент не общаются с кем-либо посредством мобильной связи, **прослушиваются.**

Вот что рассказала Людмила Грязнова:

— Позавчера я обходила квартиры по улице Захарова и собирала подписи жителей. В одной из квартир вдруг зазвонил мой сотовый телефон, и встревоженная руководитель моих волонтеров Татьяна Зелко спросила: "Людмила, ты мне звонила? Я слышала весь твой разговор с жильцами квартиры". Я ответила, что никому не звонила и ее номер не набирала. Произошла какая-то странная ситуация. В памяти моего сотового телефона ее номера не было, но весь мой разговор с жильцами был слышен в ее телефоне. Прозвучал звонок, она подняла трубку и слышала мой разговор с жильцами. Я считаю, что из-за каких-то технических проблем прослушанный мой разговор был транслирован на ее телефон.

Чем это может быть вызвано? Конечно же, власть боится парламентских выборов, она хочет знать наши намерения, настроения населения и, вероятно, использует такую прослушку, включенную в сотовые телефоны тех, кто ходит по квартирам.

Мы не проводим никакой подрывной работы, работаем с людьми и никакими секретами не обладаем. Будем продолжать работать, а власть пусть знает об истинных настроениях людей, которые в большинстве не поддерживают этот режим.

Геннадий КЕСНЕР.

ВЫБАРЫ

Міліцыя аб'яўляе кандыдатаў у вышук

І пагражае адказнасцю за нявыплату аліментаў

"Сітуацыя з рэгістрацыяй і ціскам на магчымых кандыдатаў і ўдзельнікаў ініцыятыўных груп блока "Маладая Беларусь", мяркую, мала чым адрозніваецца ад сітуацыі ў іншых дэмакратычных партыях, — кажа старшыня незарэгістраванага "Маладога фронту" Павел Севярынец. — *На першым этапе перадвыбарнай кампаніі сышоў прадстаўнік "Маладой Беларусі" Сяржук Бахун з Брэста: ініцыятыўную групу палітыка не зарэгістравалі, паколькі дакументы ў Цэнтрвыбаркам ён даслаў па пошце. Былі спробы нерэгістрацыі і Зміцера Дашкевіча, які вылучаецца ад Мінскай-Купалаўскай акругі №97: раптам у складзе яго ініцыятыўнай групы "знайшоўся" непаўналетні ўдзельнік, і калі б не своечасова пададзеная ў Цэнтрвыбаркам скарга, Дашкевіч таксама з дыстанцыі сышоў бы. Не зарэгістравалі і маладога палітыка Віталя Зыблюка, паколькі 21 год яму споўніцца толькі на момант парламенцкіх выбараў. Атрымалі адмову Генадзь Кучко з Брэста і Андрусь Хоміч з Маларыты.*

Схема тыповая — члены ініцыятыўных груп "раптам" адмаўляліся ад сваіх намераў удзельнічаць у кампаніі. Падобнае адбылося і ў Магілёўскай акрузе, калі выклікалі членаў ініцыятыўнай групы прэтэндэнта Філімонава і прымушалі пісаць адмовы. Шэраг прэтэндэнтаў яшчэ да пачатку выбарчай кампаніі адмовіліся ад удзелу на карысць іншых прадстаўнікоў ад дэмблокаў".

Такім чынам, на перадвыбарнай дыстанцыі засталіся прадстаўнікі "Маладой Беларусі" Аляксей Шэін (Маладзечанская-Сельская акруга № 86); Кастусь Лукашоў (Мінская-Уручская акруга № 109); Зміцер Дашкевіч(Мінская-Купалаўская акруга № 97); Андрусь Мялешка (Гарадзенская № 51); Мікола Арцюхоў (Нясвіжская № 87); Яўген Лабко (Лідская-Гарадская № 56); Алесь Зарамбюк (Мастоўская № 58); Павел Севярынец (Віцебская-Горкаўская №17); Зміцер Баеў (Жлобінская акруга № 42); Павел Красоўскі (Жодзінская акруга № 81). Дарэчы, у Жодзіне паралельна з выбарамі ў Палату прадстаўнікоў пройдуць і давыбары ў мясцовы Савет. Паводле слоў Паўла Севярынца, у давыбарах моладзь возьме самы шчыльны ўдзел. У астатніх акругах па пэўных прычынах прозвішчы прадстаўнікоў "Маладой Беларусі" не рассакрэчваюцца, паколькі зараз маладыя людзі вядуць перамовы з людзьмі ад іншых дэмблокаў. *"Да таго ж мы зараз прымаем рашэнне аб вылучэнні некаторых нашых прадстаўнікоў, якія не прайшлі першыя этапы рэгістрацыі, праз палітычныя партыі,* — кажа Павел Севярынец. — *Усе сітуацыі з ціскам на магчымых кандыдатаў і членаў ініцыятыўных груп мы фіксуем і рыхтуем запыты ў пракуратуру, ЦВК і акруговыя выбарчыя камісіі. Толькі ў сваёй акрузе я сутыкнуўся з сітуацыяй масавага апавяшчэння выбаршчыкаў аб тым, што яны павінны галасаваць толькі за палітыкаў, у падтрымку якіх ставілі подпісы. Сотні выбаршчыкаў казалі мне адкрытым тэкстам, маўляў, мы ўжо свой голас аддалі, таму галасаваць не пойдзем. Яны зазначалі, што такую інфармацыю ім паведамлялі члены ініцыятыўных груп кандыдатаў ад улады і папярэджвалі не адчыняць дзверы іншым прэтэндэнтам. Хацеў бы ўзгадаць у гэтай сувязі артыкул Крымінальнага кодэкса Рэспублікі Беларусь аб перашкодзе выбарчаму праву і папярэдзіць некаторых "спадароў", што за падман выбаршчыкаў прадугледжаны тэрмін — два гады пазбаўлення волі,* — падкрэслівае малады палітык. — *Абсалютна разбэшчана паводзяць сябе зарэгістраваныя ў гарвыканкамах і аблвыканкамах мясцовыя СМІ. У выданнях прадстаўнікам ад улады прысвечаны цэлыя палосы, друкуюцца іх праграмныя выступы, фотаздымкі, прамыя лініі. Адным словам, для вядзення выбарчай кампаніі створаны цалкам няроўныя ўмовы",* — зазначыў Севярынец.

"Нядаўна да мяне заявілася міліцыя, шукаючы, па іх словах, бацьку за нявыплачаныя аліменты, — кажа прадстаўнік "Маладой Беларусі" Аляксей Шэін. — *Сітуацыя, канешне, камічная, паколькі я ніколі не быў жанаты і дзяцей у мяне няма. З аліментамі ў рэшце рэшт адчапіліся, але праз пэўны час завітаў участковы з паперкай "вышук" і паведаміў, што на мне вісіць няўплачаны з 2001 года штраф за вулічную акцыю. Наступ на дэмакратычных прадстаўнікоў ідзе поўным ходам: такім чынам выбаршчыкам даюць зразумець, што ў прэтэндэнтаў на парламенцкае крэсла не ўсё добра з законам",* — кажа Шэін.

Міраслава МІРАНОВІЧ.

«МАБІЛЬНЫЯ» НАВІНЫ

З мабільнікам — амаль кожны пяты

На 1 верасня ў Беларусі налічвалася больш за 1 млн. 865 тыс. карыстальнікаў мабільнай сувяззю. За жнівень колькасць абанентаў сотавай сувязі трох аператараў мабільнай сувязі павялічылася больш як на 123 тысячы.

Самай вялікай абаненцкай базай у краіне па-ранейшаму валодае СП ТАА "Мабільная лічбавая сувязь" — больш за 900 тыс. абанентаў. На працягу жніўня да сеткі гэтага аператара падключылася больш за 40 тыс. карыстальнікаў.

Лідэрам па тэмпах падключэнняў да сеткі застаецца сумеснае ТАА "Мабільныя ТэлеСістэмы". На 1 верасня абаненцкая база кампаніі налічвала 895 тыс. абанентаў. Яе месячны прырост за жнівень склаў 78 тыс. абанентаў. У кампаніі падкрэслілі, што гэта "рэкорд за ўсю гісторыю існавання беларускага рынку мабільнай сувязі".

Колькасць абанентаў, якія карыстаюцца сеткай "Дыялог" ТАА СП "БелСел" перавысіла 65 тысяч; за жнівень колькасць новых падключэнняў да сеткі склала больш за 5 тысяч. Колькасць карыстальнікаў мабільнай сувяззю ў стандарце NMT-450 стабілізавалася на ўзроўні 5 тысяч.

«Лёгкі» тарыф ад «Velcom»

СП ТАА "Мабільная лічбавая сувязь" (гандлёвая марка Velcom) аб'явіла аб увядзенні новага тарыфнага плана "Лёгкі".

Як паведамілі БелаПАН у кампаніі, разлічаны ён перш за ўсё на пачынаючых карыстальнікаў, а таксама на тых, хто набывае другі тэлефон у сям'ю для сувязі з роднымі.

Абаненцкая плата па новым тарыфным плане складае 2100 рублёў. У гэтую суму ўжо ўключаны 10 хвілін унутрысеткавых размоў, якія можна выкарыстаць для званкоў на любыя нумары Velcom. Усе размовы ў рамках уключаных хвілін тарыфікуюцца пасекундна. Для астатніх размоў дзейнічае 12-секундная тарыфікацыя.

"Мы спадзяемся, што тарыфны план "Лёгкі" стане прыемным пачаткам "мабільнага" жыцця для многіх тысяч беларусаў", — падкрэсліў выканаўца абавязкаў генеральнага дырэктара СП ТАА "МЛС" **Мікалай Юшкевіч.**

Навінкі ад «БелСел»

Кампанія "БелСел" таксама пашырае прадстаўлены ў Беларусі мадэльны рад мабільных тэлефонаў cdma2000, колькасць якіх дасягнула дзевяці. У цэнтрах продажаў з'явілася новая мадэль Giga GSD-430. Тэлефон аснашчаны двума LCD-дысплеямі і валодае шырокім шэрагам дадатковых функцый: якаснай 16-галасавой паліфаніяй, лічбавым дыктафонам, функцыяй гучнай сувязі, тэлефоннай кнігай на 200 ячэек, магчымасцю ажыццяўляць перадачу звестак з хуткасцю да 153,6 Кбіт/с, наборам гульняў.

У верасні, абяцаюць у кампаніі, лінейку мабільных тэлефонаў, што прапануе абанентам "Дыялог", папоўніць першая мадэль з каляровым LCD-дысплеем.

Ірына САЗАНОВІЧ.

ЧТО ПРОИСХОДИТ В МИРЕ

Чрезвычайное заседание Совета безопасности ООН

Совет Безопасности ООН выступил с жестким осуждением захвата заложников в школе российского города Беслан и потребовал их немедленного освобождения.

Совет Безопасности ООН провел чрезвычайное заседание для обсуждения ситуации в североосетинском городе Беслане, где чеченские боевики захватили школу и держат в заложниках около 400 человек. Заседание проводилось по просьбе России. Совет Безопасности принял заявление, в котором назвал "отвратительным террористическим актом" захват заложников в североосетинской школе.

Проект резолюции был представлен российской делегацией. В ней заявляется также, что террористические акты преступны и не имеют оправдания независимо от того, каким мотивом вызваны. Совет Безопасности призвал все государства в соответствии со своими обязательствами, взятыми во исполнение резолюции 1373 от 2001 года, активно сотрудничать с российскими властями в обнаружении и привлечении к ответственности исполнителей, организаторов и тех, кто финансировал эти террористические акты.

По словам корреспондента Би-Би-Си, Россия выступила с призывом провести чрезвычайную сессию Совета Безопасности, некоторые дипломаты были удивлены. Российские власти традиционно сопротивлялись любому вмешательству ООН в дела, связанные с Чечней. Но на этот раз Россия нашла сочувствие международного сообщества.

Тем временем в Беслане

Родители, родственники и друзья тех, кто захвачен в заложники, провели первую тревожную ночь рядом со школой, большинство — в здании клуба, где был организован буфет и дежурили медики. Ночь прошла сравнительно тихо, только около школы эту ночь послышались выстрелы — представители МВД говорят, что стреляли с территории школы.

Власти Северной Осетии уточнили, сколько именно людей находится на территории школы — 354 человека. По словам корреспондента Би-Би-Си, местные жители с недоверием встретили цифру 354. Днем в среду боевики отпустили 15 детей. На вопрос журналистов о составе группы, напавшей на школу, власти ответили, что она — многонациональная, и в ней якобы даже есть русские.

Цветы премьера на Вестерплятте

Польша отметила 65-ю годовщину начала Второй мировой войны

1 сентября 1939 года в 4.45 утра первые снаряды, выпущенные немецким броненосцем "Шлезвиг-Гольштейн", разорвались среди строений польской военной базы, расположенной на косе Вестерплятте в устье Вислы, к северо-западу от Гданьского порта. С этих выстрелов началась Вторая мировая война, канонаде которой предстояло греметь в течение еще шести лет.

Гарнизон польской базы на Вестерплятте держался почти неделю, отбивая ежедневно по несколько атак немецкой пехоты, прячась среди развалин казарм и дотов от орудийного обстрела. Артиллерии немецкого флота поляки могли противопоставить лишь два десятка пулеметов, четыре миномета и две противотанковые пушки.

При попустительстве великих держав немецкий рейх присоединил к германской империи Австрию и аннексировал Чехословакию. Следующей жертвой доктрины расширения жизненного пространства неминуемо должна была стать слабая, не сумевшая создать современной армии Польша.

3 сентября в войну включились Великобритания и Франция. Британский премьер Чемберлен заявил, что Лондон предъявил Берлину ультиматум и потребовал вывести войска из Польши. Однако это не помогло ей. Активных действий на Западном фронте не велось, и Польша приняла на себя основной удар, капитулировав уже через месяц. В связи с этим Би-Би-Си замечает, что в Польше существует точка зрения, что страна была отдана Гитлеру отчасти по вине Великобритании. Не спорят с этим и некоторые британские историки. Но главной причиной войны, помимо амбиций Гитлера, и в Польше, и в Великобритании называют пакт Молотова—Риббентропа с тайным протоколом о разделе Польши и вспоминают в связи с этим наступление на запад советских войск 17 сентября.

Польша торжественно отметила 65-ю годовщину начала Второй мировой войны. По всей стране прошли памятные мероприятия. Символом героизма польских солдат стала защита Вестерплятте и Хельского полуострова, битва на реке Бзуре, оборона Варшавы. Премьер-министр Марек Белька вместе с группой ветеранов возложил цветы у памятника в районе бывших укреплений польской армии на Вестерплятте в Гданьске. В память о том трагическом событии над Гданьском завыли сирены. "В этот день мы вспоминаем всех убитых на этой войне, в концентрационных лагерях и гетто", — сказал премьер-министр. Позже Белька вместе с премьер-министром Нижней Саксонии ФРГ Кристианом Вульфом встретился с польскими и немецкими школьниками. Приезд Вульфа продолжил существующую традицию — каждый год в день начала войны в Польшу приезжает один из премьер-министров немецких земель, чтобы отдать дань памяти погибшим.

Вторая мировая война стала самой кровопролитной и самой разрушительной войной в истории человечества. В нее были втянуты десятки государств. По разным оценкам, с 1939 по 1945 год погибли от 55 до 80 миллионов человек. Советский Союз лишился 27 миллионов, а в Польше, где война и началась, погибли около 6 миллионов. На поле боя пали 22 миллиона человек, 12 миллионов замучены в концлагерях, еще 14,5 миллиона умерли от голода и болезней. Такова, по разным данным, цена победы в самой страшной войне нового времени.

Би-Би-Си замечает, что в новой, европейской среде Польша продолжает бороться за суверенитет, нарушенный Второй мировой войной. Польский сейм намерен требовать от Германии компенсацию военных потерь. По мнению британского историка Барбера, продолжающиеся с войны тяжбы, требования компенсаций, реституций и взаимных извинений хоть и оправданы, но мешают бывшим союзникам и соперникам по Второй мировой объединиться перед новыми угрозами. А это и неонацизм, который периодически поднимает голову в Европе, и экономические проблемы в некоторых странах региона, и новая угроза — международный терроризм. Все то, что, по мнению некоторых историков, когда-нибудь может привести и к третьей мировой войне.

Иван МАКАЛОВИЧ.

Еўрапейскі Саюз:

учора, сёння, заўтра

(Заканчэнне. Пачатак у №№161, 163.)

Стасункі ЕС і Беларусі

З усіх дзяржаў Цэнтральнай і Усходняй Еўропы Беларусь да гэтага часу ў найменшай ступені ахоплена еўрапейскім вектарам у сваёй знешняй палітыцы. З аднаго боку, гэта можна вытлумачыць унутрыпалітычнымі чыннікамі. Аднак немалую ролю ў такім развіцці падзей адыграла і тое, што ў краінах Заходняй Еўропы было і, на жаль, надалей застаецца шырока пашыранай думка аб выпадковым і нядоўгатэрміновым характары беларускай незалежнасці. Пэўны час адносіны з Беларуссю ўспрымаліся краінамі ЕС амаль выключна ў больш шырокім кантэксце дачыненняў з Расіяй.

Развіццё кантактаў нашай краіны з аб'яднанай Еўропай было даволі павольным. Дыпламатычныя адносіны паміж Беларуссю і Еўрапейскімі супольнасцямі былі ўсталяваныя ў жніўні 1992 года. Але Дагавор аб партнёрстве і супрацоўніцтве (ДПС) паміж РБ і ЕС быў падпісаны ў Бруселі толькі 6 сакавіка 1995 года. Гэты дагавор утрымліваў палажэнні аб гандлёва-эканамічнай кааперацыі, ствараў умовы для сталага палітычнага дыялогу, а таксама абумоўліваў іх рэалізацыю правядзеннем рынкавых рэформаў і павагай да прынцыпаў дэмакратыі і правоў чалавека.

Канстытуцыйны рэферэндум 1996 года стаўся адпраўным пунктам адмежавання беларускага кіраўніцтва ад агульнаеўрапейскіх працэсаў, што справакавала адпаведную рэакцыю ЕС. 12 снежня 1996 года Еўрапарламент прыняў рэзалюцыю, якая прыпыняла ратыфікацыю ДПС (як і дзеянне Часовага пагаднення аб гандлі). 15 верасня 1997 года Рада міністраў ЕС прыняла Заключэнне аб дачыненнях Еўрасаюза з Беларуссю. Дакумент быў даволі жорсткім, бо ў ім не прызнавалася легітымнасць зменаў у Канстытуцыі Беларусі, двухбаковыя адносіны на ўзроўні міністраў прыпыняліся, была замарожаная большая частка праграмаў па лініі TACIS, за выняткам гуманітарнай дапамогі, рэгіянальных праграмаў і праграмаў спрыяння дэмакратызацыі. Некаторыя прыкметы "адлігі" ў дачыненнях з Еўропай сталі заўважацца толькі з 1999 года, калі ЕС прадэклараваў змену сваёй палітыкі ў стасунку да беларускіх уладаў і сфармуляваў гэтак званую "пакрокавую стратэгію": паступовае зняцце санкцыяў у адказ на прагрэс у справе правядзення дэмакратычных і рынкавых рэформаў.

Такім чынам, афіцыйныя адносіны Беларусі з ЕС пакуль замарожаныя. Што да апошніх рашэнняў органаў ЕС стасоўна Беларусі, то яны былі наступнымі:

* лістапад 2002 — Еўрапейская Рада прыняла дэкларацыю ў рамках супольнай знешняй палітыкі і палітыкі бяспекі аб свабодзе слова ў Беларусі;

* люты 2003 — Еўрапейскі парламент адначасова прыняў рэзалюцыю, у якой заклікаў беларускія ўлады спыніць палітыку самаўладдзя і самаізаляцыі ад Еўропы. Рэзалюцыя асудзіла адміністрацыйны ціск і абмежаванні на працу незалежных журналістаў. Еўрапарламент таксама заклікаў краіны Еўрасаюза пашырыць дапамогу і кантакты з рэформісцкімі сіламі ў Беларусі — прафсаюзамі, дэмакратычнымі партыямі, грамадскімі ды адукацыйнымі арганізацыямі;

* 12 сакавіка 2003 — Еўрапейская Камісія зацвердзіла дакумент, у адпаведнасці з якім ЕС мае намер будаваць свае адносіны з Беларуссю, Украінай, Малдовай, Расіяй і 10 краінамі Паўднёвага Міжземнамор'я як з "сяброўскім колам бліжэйшых суседзяў". Сутнасць гэтай ініцыятывы "Шырэйшая Еўропа — новыя суседзі" ў тым, што ЕС прапануе сваім суседзям цэлы шэраг варыянтаў супрацоўніцтва ў розных сферах, якое можа ажыццяўляцца і без уваходжання гэтых краінаў у Еўрасаюз. У прыватнасці, прапануецца распаўсюдзіць на іх слынныя "чатыры свабоды": перасоўвання людзей, тавараў, паслуг і капіталаў. Аднак "скарыстацца перавагамі адзінага рынку гэтыя дзяржавы могуць толькі ў выпадку, калі будуць прытрымлівацца адзіных еўрапейскіх палітычных і эканамічных прынцыпаў".

Гэта значыць, што для паспяховага супрацоўніцтва ў рамках новай стратэгіі Беларусь павінна выканаць шэраг эканамічных і палітычных умоваў. У прыватнасці, неабходна рэфармаваць эканоміку, стварыць умовы для развіцця свабоднага рынку, абмежаваць умяшальніцтва дзяржавы ў эканоміку, забяспечыць спрыяльныя ўмовы для прыватных інвестараў. Акрамя таго, краіна павінна "рэальна прытрымлівацца" асноўных прынцыпаў АБСЕ і Рады Еўропы. Маецца на ўвазе гарантыя правоў чалавека, свабоды слова, недапушчэнне палітычна матываванага пераследу апанентаў з боку ўладаў, павышэнне ролі парламента, а таксама ўвядзенне мараторыя на смяротнае пакаранне і паступовая яго адмена. Наогул, варта падкрэсліць, што ў Беларусі сёння самы вялікі ў нашым рэгіёне патэнцыял супрацоўніцтва ды збліжэння з Еўропай, паколькі яе дачыненні з ЕС знаходзяцца цяпер у вялікім мінусе. Развіццё сувязяў Беларусі з Еўрасаюзам мае ўсе шанцы быць імклівым і плённым, пры ўмове адпаведных унутрыпалітычных і эканамічных зменаў у краіне і наяўнасці добра акрэсленага і агучанага Еўрапейскага шляху, Еўрапейскага выбару для нашай дзяржавы.

Беларускае Шуманаўскае таварыства

Беларускае Шуманаўскае таварыства было створана ў Мінску ў лютым 2002 года і афіцыйна зарэгістравана ў Варшаве, дзе знаходзіцца яго галоўная сядзіба, у верасні 2003 года.

Галоўнай мэтаю Таварыства з'яўляецца фарміраванне прыхільнага стаўлення да ідэі еўрапейскага адзінства ў шырокіх інтэлектуальных колах Беларусі, асабліва сярод студэнтаў і старэйшых школьнікаў — будучай інтэлектуальнай і кіраўнічай эліты нашай краіны, якая будзе вызначаць яе палітыку ў першай палове XXI стагоддзя.

Сродкі дасягнення гэтай мэты з'яўляюцца:

* распаўсюджванне інфармацыі, якая датычыцца структуры і дзейнасці органаў Еўрапейскага Саюза, у беларускім грамадстве з дапамогаю друкаванага слова, а таксама праз уласную інтэрнэт-старонку "ЭўраБеларусь" (http://abcnet.com.pl/blr);

* пераклад і распаўсюджванне твораў галоўных тэарэтыкаў і практыкаў будаўніцтва Адзінай Еўропы;

* публікацыя перакладных і арыгінальных працаў, прысвечаных праблеме вызначэння месца Беларусі ў Еўропе ў мінулым і ў сучаснасці;

* стварэнне і правядзенне ў вышэйшых і сярэдніх навучальных установах Беларусі навучальных курсаў і асобных лекцыяў, у тым ліку і публічных, пра розныя аспекты еўрапейскай інтэграцыі, запрашэнне замежных спецыялістаў у Беларусь з выступленнямі па гэтай тэматыцы;

* арганізацыя і правядзенне навуковых канферэнцыяў, семінараў, "круглых сталоў" па праблемах еўрапейскага будаўніцтва і магчымых формах удзелу Беларусі ў гэтым працэсе;

* шырокае распаўсюджванне ў Беларусі інфармацыі пра жыццё і дзейнасць Рабера Шумана ды іншых перакананых прыхільнікаў еўрапейскага адзінства.

Апрача гэтага, БШТ бачыць сваю задачу ў змяненні стэрэатыпнага стаўлення да Беларусі ў Заходняй і Цэнтральнай Еўропе як да краіны з кволымі дэмакратычнымі традыцыямі, неакрэсленай самаідэнтыфікацыяй насельніцтва, нявызначанымі знешнепалітычнымі прыярытэтамі грамадства і да т.п. Выкананне гэтай задачы ажыццяўляецца шляхам інфармавання заходне- і цэнтральнаеўрапейскага грамадства (а ў першую чаргу — яго палітычных элітаў) пра гісторыю беларускіх дэмакратычных традыцыяў (ад ВКЛ да Рэспублікі Беларусь), пра сучасную дзейнасць дэмакратычных партыяў і грамадскіх арганізацыяў, пра дынаміку змянення праеўрапейскіх настрояў у беларускім грамадстве.

ПОЛИТИЧЕСКИЕ ДИАЛОГИ

Павел КУДЮКИН:

«Беларусь — гораздо более европейская страна, чем Россия»

Мой собеседник — **Павел КУДЮКИН,** *доктор экономических наук, руководитель Центра стратегических разработок Министерства экономического развития и торговли Российской Федерации, директор Центра проблем государственного управления Высшей школы экономики. И, что немаловажно, один из соратников Германа Грефа, российского министра, идеолога нынешней модели российской экономики.*

Будучи членом президиума Социал-демократической партии РФ, Павел Михайлович активно интересуется делами своих белорусских коллег, имеет возможность компетентно анализировать политические процессы в Беларуси и России. Его взгляды на белорусско-российские отношения в определенной мере отражают точку зрения социал-демократического крыла российского политического класса.

Наш разговор — о некоторых актуальных вопросах развития белорусской оппозиции, белорусской истории...

Проблема лидерства

— Павел Михайлович, всякий, кто наблюдает за процессами внутри белорусской оппозиции, легко заметит: ее слабость проистекает не только из того, что белорусский режим чинит ей препятствия, фактически отлучил от средств массовой информации, окружил всевозможными административными запретами, всеми правдами и неправдами стремится помешать ее вхождению во власть, не подпускает к электоральным ресурсам...

Беда в том, что оппозиционные партии разобщены, плохо ладят между собой, их лидеры не могут найти общий язык. Яркий пример — социал-демократы. В Беларуси они могли бы стать самой влиятельной партийно-политической силой, как это случилось в большинстве европейских стран. Вместо этого — наличие нескольких чахлых социал-демократических организаций, многочисленные разборки, расколы, претензии на лидерство и как следствие отсутствие единого взгляда на стратегию и тактику политической борьбы... Одним словом, очевиден кризис.

Что Вы как лицо стороннее, как человек, который давно наблюдает за политическим процессом в Беларуси и занимается проблемами социал-демократии (в данном случае — российской), можете сказать по поводу ситуации, которая складывается в демократическом сегменте белорусского общества, его социал-демократических кругах?

— Во-первых, демократические партии Беларуси (социал-демократы не исключение) объективно находятся в сложной ситуации. Им противостоят политические силы антидемократического толка, у которых вся полнота государственной власти, все инструменты политического и иного давления. Это само по себе порождает некоторое внутреннее напряжение в демократическом лагере, разное понимание возможных путей выхода из такого положения. Второй момент — страна движется к парламентским выборам, которые все воспринимают как пролог к президентским выборам. Появляется надежда на то, что на самом верху власти сменятся персоналии, а вместе с их сменой, вероятнее всего, произойдет смена режима (поскольку в Беларуси он весьма персонифицирован). Очевидно, на внутрипартийную ситуацию это очень влияет, идет борьба разных стратегических и тактических подходов.

Особняком стоит проблема лидерства, которая действительно отрицательно влияет на консолидацию политических сил (между прочим, этот вопрос очень роднит Беларусь и Россию). Любая партия стремится либо выдвинуть из своих рядов лидера с харизмой, либо, когда с этим возникают трудности, подобрать его со стороны. Либо прислониться к некому лидеру (или движению, во главе с ним). Кстати, последний вариант выбора довольно спорный. По крайней мере, я не могу привести случаев, когда он себя оправдал.

Типичный пример проблемы лидерства — ситуация в Белорусской социал-демократической партии (Народная Грамада). Мой друг Николай Статкевич девять лет возглавляет партию. В силу объективных факторов движение партии вперед было, но движение, я бы сказал, возвратно-поступательное. Скажем, были успехи в объединительном процессе, потом были отступления в этом процессе, когда от партии начинали откалываться какие-то люди, какие-то группы, возникали другие организации, претендующие на социал-демократическую нишу. На сегодняшний день не удалось сделать то, к чему руководство "Народной Грамады" стремилось: чтобы в Беларуси была одна крупная и признанная социал-демократическая партия. Это пока не получается. Хотя БСДП (НГ) является единственной белорусской партией, входящей в Социалистический интернационал (но опять же с некоторыми неудачами, ибо на последнем съезде Социнтерна ей не удалось стать партией с полным членством, ей присвоен лишь консультативный статус). На этом фоне в партии развились внутренние противоречия. Одна часть партийцев продолжает верить в председателя партии, хотела бы видеть его лидером не только партии, но и страны. Другая — настаивает на том, что пора его менять и делать, так сказать, новые ставки...

Привлекательная ниша

— Партия — это политический инструмент, при помощи которого те или иные социальные группы, элиты стремятся реализовать свои интересы. Наши оппозиционные партии порой напоминают наглухо закрытые клубы политических сектантов, куда вход посторонним категорически возбраняется. То, что происходит сейчас с "Народной Грамадой", переживающей процесс некоторой переоценки ценностей (своего рода разгерметизации), в значительной мере, на мой взгляд, связано с тем, что элиты Беларуси рассматривают социал-демократическую нишу как одну из наиболее привлекательных. В частности, чиновничество, номенклатура. До последнего времени мы наблюдали процессы (я имею в виду процессы в партии), которые не слишком способствовали тому, чтобы элиты, которые заинтересованы в социал-демократической нише, имели возможность приблизиться к "Народной Грамаде". Это было отчасти продиктовано как составом руководящей команды, так и субъективными качествами отдельных партийных функционеров. Известно, например, что депутатская группа "Республика" долгое время безуспешно пыталась получить в партии политическую площадку. И только совсем недавно лидер "республиканцев" Валерий Фролов влился в партийные ряды. В этой связи я хотел бы спросить следующее. Можно, конечно, широко открыть шлюзы, сказать: идите в партию все, кому не лень. Но это тоже может привести к определенной эрозии и партийной организации, и вообще целей и ценностей (в данном случае социал-демократии). А с другой стороны, не пускать и дальше — это тоже создавать конфликтные зоны. Как найти какое-то оптимальное решение?

— Вы поставили очень серьезный вопрос. Мировой опыт показывает, что социал-демократические партии реально приходят к власти тогда, когда имеют не только массовую поддержку, но и становятся привлекательными для части бюрократии, политической элиты. Так было с французской социалистической партией, когда она в начале 80-х годов (после длительного правления голлистов и вообще правых) впервые пришла к власти. Значительная часть французских чиновников сделала ставку на социалистов. Аналогичная ситуация произошла в 1982 году с испанскими социалистами.

Привлекательность социал-демократической ниши — это и необходимость, и большая опасность. Особенно в посткоммунистических странах, где идут системные преобразования и различные общественные слои вынуждены заново искать и определять свое место в жизни. Почему вывеска социал-демократии так привлекательна для представителей старой номенклатуры, в частности, в Беларуси? В силу исторически сложившихся особенностей идеология социал-демократии с большим вниманием относится к роли государства, к социальной опеке со стороны государства. Поэтому она может служить удобной формой консолидации общества, поиска партнерских отношений между самыми различными социальными группами. Бюрократия же, опираясь на социал-демократическую идею, эффективно утверждает свою особую институциональную роль в государстве и обществе.

У нас в России системные преобразования произошли в особой форме (хотя и очень ярко). Российская номенклатура трансформировалась, отчасти обуржуазилась, обросла крупной собственностью. При этом процесс перехода к новому экономическому укладу в стране завершился не вполне, поскольку до сих пор капитализм у нас очень огосударствлен: собственность приватизирована, а ответственность за нее несет государство. Вот такого рода положение и есть реальная опасность, поскольку в этом случае социал-демократия может быть использована для его (такого рода положения) прикрытия. Вместе с тем "закрывать шлюзы" в партию нельзя. Просто должны быть какие-то фильтры.

— Если рассматривать ситуацию белорусской оппозиции (прежде всего, социал-демократического движения) в контексте проблем российской социал-демократии, какие непосредственные параллели Вы могли бы сейчас назвать?

— С моей точки зрения, социал-демократическая партия России сейчас тоже переживает глубокий кризис. Его очевидным проявлением стала отставка Михаила Горбачева с поста лидера партии. Она вытащила на поверхность застарелую болячку.

Я думаю, дальнейшее развитие событий произойдет на третьем съезде партии в сентябре. Он намечен как идеологический, программный съезд. Принятая первым съездом программа получилась безликой, не отвечающей ни на один серьезный вопрос, стоящий перед Россией. Так получилось в силу того, что она формировалась на основе компромисса между двумя объединяющимися партиями (более левой Российской объединенной социал-демократической партией Михаила Горбачева и очень далеко уходящей вправо партией социальной демократии, основанной Александром Яковлевым).

Теперь приходит время, когда надо определяться: либо по сути дела становиться младшим партнером "Единой России", то есть вливаться в этот пропутинский блок. Либо находить свое лицо последовательных борцов за демократизацию. Какой выбор будет сделан, предсказать очень сложно. Сейчас в России выстраивается партийная система по команде из Администрации президента и под дирижерством господина Суркова.

— В России номенклатура также хотела бы влиться в социал-демократическое русло или такого стремления нет, представителей номенклатуры устраивает "Единая Россия"?

— Такого стремления нет. Их устраивает "Единая Россия". Дело в том, что в России пошли уже такие процессы, которые Беларуси только предстоят. В России произошел процесс приватизации, номенклатура вошла в ряды новой буржуазии.

— Она стала собственником. Серьезным собственником...

— Она стала отчасти собственником, отчасти не собственником, но контролером. В России при формально очень высоком уровне приватизации сохранился высокий уровень государственного контроля, нерационального контроля, что самое страшное. А Беларусь еще будет искать, в какой форме решить свои проблемы. Поскольку ясно, что ситуация, которая сейчас существует при режиме Лукашенко, на самом деле значительную часть номенклатуры не устраивает.

Контактная зона

— Белорусские демократы предлагают совершенно конкретную программу: Беларусь — в Европу. Россия, говорят они, если хочет — тоже пусть идет в Европу, мы это приветствуем, готовы поддерживать, даже будем этому содействовать. Но вектор, наоборот, никак нас не устраивает. Как относятся к такой формулировке взаимоотношений Беларуси и Европы, с одной стороны, с другой — Беларуси и России, российские социал-демократы. Как они оценивают этот лозунг, программу, этот вектор и как реагируют на него?

— Боюсь, что для большей части российских социал-демократов это не очень значимая проблема и самое главное — малоизвестная проблема. Что касается меня, то я подхожу к ней двойственно. С одной стороны, в силу того, что я как историк существенно лучше, чем средний российский гражданин, знаю историю, для меня несомненно, что Беларусь очень сильно отличается от России по своим корням и очень давно.

— По политической культуре, если брать не с 1917 года, а с четырнадцатого века.

— Даже не только с четырнадцатого века. Вспомним, что Полоцкое княжество очень рано автономизировалось от общей системы Киевской Руси.

— Конфликты полоцких и киевских князей как раз и были отражением разницы...

— Вспомним Великое княжество Литовское, формирование шляхетской демократии...

— ... Которая по сути своей была формой представительной демократии.

— Даже крестьяне совсем иначе воспринимали свои отношения со шляхтой, уровень сознания в ВКЛ был принципиально иной, чем в России. Беларусь — гораздо более европейская страна, чем Россия.

— Почему же российская социал-демократия в каком-то смысле индифферентна к европейским устремлениям белорусского общества?

— Просто в силу недостаточной осведомленности. Второй момент, у россиян на сознательном и подсознательном уровне сильны представления о том, что последние 300 лет два народа были в одном государстве...

— И это многим в России, кто не осведомлен в истории так, как Вы (или другие ученые-историки), дает некое, если не моральное право, то психологическое основание считать, что "мы с белорусами абсолютно идентичны, у нас есть общий, абсолютно общий исторический путь. Поэтому, братья-белорусы, давайте к нам...".

— То, что Вы озвучили, на бытовом уровне не очень-то заметно...

— А в политическом смысле российская социал-демократия вот эту разницу между Беларусью и Россией, которую Вы очень внятно сейчас описали, готовы публично артикулировать или нет?

— Не знаю. Это вопрос, который требует четкой формулировки. В лоб сказать: есть такая проблема и как мы к ней отнесемся как партия не берусь. Это требует серьезной дискуссии на уровне внятных, рациональных аргументов. Не просто вытеснить из сознания определенные представления. Российского обывателя, наверное, будет подмывать сказать: "Ну как же так, мы были всегда вместе".

С точки зрения стратегических национальных интересов России: что нам выгоднее? Я считаю, если говорить о перспективе взаимоотношений с Западной Европой (не просто с абстрактным Западом — он тоже разный), самое для нас выгодное — нахождение неких контактных зон, одной из которых вполне могла бы стать Беларусь. Россия в обозримом будущем в Европейский Союз не войдет. Может быть, не войдет никогда, хотя бы потому, что она слишком большая. А вот контактные зоны, где мы можем взаимодействовать, просто жизненно нужны. России следовало бы очень серьезно задуматься о взаимоотношениях с новыми членами ЕС, уже принятыми в это сообщество. Движение наших ближайших соседей: Беларуси, Украины, Молдовы, закавказских государств, в сторону ЕС — вещь вполне объективная. России надо не бороться с этим, а найти способ в данный процесс встроиться.

— Вы лично, Ваши коллеги по социал-демократическому движению, которые олицетворяют западное крыло российской социал-демократии, готовы сегодня вполне конкретно и внятно заявить о том, что Беларусь — исторически сложившееся самостоятельное государство, которое имеет право на свой суверенитет. И Российское государство не вправе предпринимать какие-то шаги, которые каким-либо образом ставили бы под сомнение этот суверенитет и ее (Беларуси) особый, отдельный культурно-исторический путь?

— Я думаю, несомненно. Хотя с некоторой оговоркой: Россия как любое другое государство вправе отстаивать свои интересы, пользуясь теми средствами, которые соответствуют международному праву.

Вячеслав ОРГИШ,
доктор философских наук

Былых студэнтаў ЕГУ запрашаюць вучыцца за мяжу

Вышэйшыя навучальныя ўстановы Польшчы, Балгарыі і Расіі (Санкт-Пецярбург) запрашаюць былых студэнтаў Еўрапейскага гуманітарнага універсітэта прадоўжыць абучэнне.

У прыватнасці, недзяржаўныя універсітэты ў Польшчы дадаткова запрашаюць пяць студэнтаў ЕГУ на спецыяльнасці "эканоміка", "культуралогія", "паліталогія" для абучэння на працягу аднаго года.

Для ўдзелу ў праграме жадаючыя могуць запісацца па тэлефонах у Мінску: 229-23-55 і 289-11-59. 1-2 верасня прэтэндэнты павінны з'явіцца ў пасольства Польшчы з рэкамендацыйным лістом ад ЕГУ і акадэмічнай даведкай.

Акрамя таго, 15 выпускнікоў, а таксама студэнтаў магістратуры і аспірантуры ЕГУ могуць прадоўжыць сваё абучэнне ў магістарскіх і аспіранцкіх праграмах Цэнтра сацыяльных даследаванняў Інстытута філасофіі і сацыялогіі пры Польскай акадэміі навук.

Прымаюцца таксама заяўкі ад студэнтаў, якія жадаюць працягваць абучэнне ў аспірантуры. Заняткі пачынаюцца ў сярэдзіне кастрычніка 2004 года, заканчваюцца — у ліпені 2005 года (абарона магістарскіх дысертацый — у сярэдзіне кастрычніка 2005 года). Крайні тэрмін падачы заяў — 10 кастрычніка.

Кошт абучэння для студэнтаў ЕГУ, якія жадаюць прадоўжыць абучэнне ў Санкт-Пецярбургу, складзе ў сярэднім 1000 долараў ЗША. Пры адсутнасці жадаемай спецыяльнасці ў праграмах Смольнага інстытута свабодных мастацтваў і навук студэнты ЕГУ могуць быць прыняты ва Універсітэт Санкт-Пецярбурга, але без скідак у аплаце да магчымай донарскай падтрымкі. Студэнты, якія змогуць абучацца не менш двух гадоў у Смольным, атрымаюць тры дыпломы — амерыканскі, расійскі і дыплом ЕГУ. Заняткі пачнуцца 1 кастрычніка; магчыма прадастаўленне інтэрната.

Амерыканскі універсітэт у Балгарыі (АУБ) гатовы прыняць да 100 студэнтаў ЕГУ на вясенні семестр 2004/2005 навучальнага года ў якасці пераведзеных студэнтаў. Пры пераводзе ў АУБ можна прадоўжыць абучэнне па спецыяльнасці ЕГУ — пры наяўнасці такой у Амерыканскім універсітэце ў Балгарыі — альбо выбраць новую спецыяльнасць.

Для паступлення студэнты ЕГУ павінны запоўніць заяву, прайсці тэст англійскай мовы TOEFL (для студэнтаў ЕГУ тэст будзе спецыяльна арганізаваны ў Мінску), для некаторых спецыяльнасцей — тэст SAT. Акадэмічная даведка павінна быць пераведзена і адпраўлена у АУБ непасрэдна з міжнароднага аддзела ЕГУ. Памер фінансавай падтрымкі для кожнага студэнта будзе разлічвацца індывідуальна на падставе заяўкі, акадэмічнай паспяховасці і вынікаў тэстаў.

Вясенні семестр пачынаецца ў студзені 2005 года. Крайні тэрмін падачы заяў — 1 лістапада 2004 года.

Вольга АСІПЕНКА.

САЛОН

Вобраз сталіцы фарміруюць мастакі

Лета звыкла лічыцца вельмі нязручным часам для мастацкіх імпрэзаў. Для выставачных залаў пара водпускаў — "мёртвы сезон". Нават калі ў мастака персанальная выстава пад уласны юбілей выпадае на гэты час, ён будзе імкнуцца перасунуць яе на восень ці зіму, калі болей шанцаў трапіць у поле зроку публікі, атрымаць большы розгалас у прафесійным асяродку і лепей прадаць плён творчай працы.

Тое ж датычыць і рэспубліканскіх (ці, як прынята казаць сёння, нацыянальных) мастацкіх акцый. Таму не дзіўна, што вялікая выстава, прысвечаная нашай сталіцы, адкрылася ў апошні дзень лета. Мяркуючы па тэматыцы прадстаўленых твораў, яна разлічана не столькі на паспалітага гледача, як на мінскае гарадское начальства. Справа ў тым, што гарвыканкаму патрэбны творы мастацтва для аздобы службовых памяшканняў і для падарункаў VIP-персонам, а попыт, як вядома, нараджае прапановы.

Хоць дадзеная выстава і не мае мэтай здзівіць гледачоў творчымі знаходкамі і адкрыць новыя імёны, патрыётам Мінска яна будзе цікавая як праява новага ўспрымання горада і адлюстравання новай культурніцкай кан'юнктуры. Здаецца, яшчэ зусім нядаўна вобраз нашай сталіцы фарміраваўся пад уплывам ідэалагічных слоганаў, накшталт "Мінск — горад-герой", "Узняты з руін", "Горад юнацтва" і гэтак далей у стылі сацыялістычнага рэалізму і камуністычнай партыйнасці. Сёння ж увага акцэнтуецца на тым, што Мінск — сталіца еўрапейскай дзяржавы, горад з тысячагадовай гісторыяй. Раней на такой выставе сярод краявідаў пераважалі б абеліск на плошчы Перамогі ды бронзавы ідал перад Домам урада. А зараз мастакі рэзка залюбілі Верхні горад і Траецкае прадмесце — горадабудаўнічыя ансамблі, якія робяць Мінск роднасным Вільні, Рызе, Таліну, Варшаве.

Тым, хто збольшага ведае беларускае выяўленчае мастацтва, будзе цікава зноў сустрэцца з эстэцкімі краявідамі В. Шкарубы, жывапіснымі метафарамі У.Тоўсціка, суровай паэтыкай М. Данцыга. Асабіста я вызначыў бы на гэтай выставе цыкл партрэтаў ганаровых грамадзян Мінска работы У.Стальмашонка. Мне даспадобы імкненне майстра адысці ад стэрэатыпу параднага партрэта, што існуе не адно стагоддзе, выйсці за межы класічнай схемы.

Нацыянальная выстава, прысвечаная сталіцы, гэта свайго роду восеньскі салон беларускага выяўленчага мастацтва. Фактычна выстава-продаж. Калі ўспрымаць імпрэзу з гэтага гледзішча, атрымліваецца нармальная культурніцкая акцыя ў духу новага часу.

Пётра ВАСІЛЕЎСКІ.

ПЕРСОНА

Зміцер БАРТОСІК:
«Я быў пастаянным кліентам у прастытутак...»

Дзіўны чалавек гэты Зміцер Бартосік. Рускі па паходжанні, ён з'яўляецца адным з самых папулярных беларускіх бардаў. Хаця, як прызнаецца сам Зміцер, першую беларускамоўную песню ён напісаў "па прыколе"...

— Роўна 12 гадоў таму, у жніўні 1992 года, я абсалютна несур'ёзна, без усялякіх далёкаідучых планаў сеў за стол і паспрабаваў напісаць песню. І назваў яе "На руінах Вялікага княства", — **расказвае Бартосік.** — Калі я ўбачыў канчатковы варыянт, то быў крыху здзіўлены, таму што сам такога не чакаў. Атрымалася даволі гладка і ў музычным сэнсе, і ў паэтычным...

— Наколькі я ведаю, зараз у Вас перыяд творчага заняпаду. Чым гэта выклікана? Можа, заеў быт?

— Разумееш, я ніколі не лічыў сябе ні бардам, ні тым больш паэтам. Але нешта на мяне спускалася — і нараджалася песня. Некаторыя з іх пісаліся вельмі лёгка, а іншыя — у пакутах. Дык вось зараз на мяне гэтае "нешта" не спускаецца.

— Я ведаю, што Вы пазнаёміліся з жонкай даволі незвычайна — праз Інтэрнэт. На маё разуменне, віртуальнымі службамі знаёмстваў карыстаюцца ці абсалютна занятыя, ці абсалютна закамплексаваныя людзі. Ці належыце Вы да нейкай з гэтых катэгорый?

— Я не далучаю сябе ні да першых, ні да другіх. Хочаш, дам табе бясплатную параду, як маладому хлопцу? Для пошуку другой паловы не варта грэбаваць ніякімі сродкамі: ці то поўны тралейбус, ці то свае кампаніі, ці то аб'ява ў "Народнай волі", ці то Інтэрнэт... Я даўно шукаў сваю палову, і сталася так, што знайшоў праз Інтэрнэт. Яна размясціла сваю анкету на адным з сайтаў па парадзе сяброўак. Між іншым я стаў для яе своеасаблівым "шарам у лузу", бо быў першым і апошнім чалавекам, які патэлефанаваў па яе аб'яве.

— Напэўна, праглядаючы анкеты, шукалі жанчыну галівудскіх стандартаў?

— Не, бо і сам не сэкс-сімвал. Як і ў любога нармальнага мужыка, у мяне першапачаткова спрацоўваў толькі адзін крытэрый — візуальны. Адбіраў толькі тыя анкеты, дзе былі фотаздымкі. Патэлефанаваў. Прызначыў сустрэчу. Праўда, пры першым спатканні я паводзіў сябе даволі нахабна, досыць некультурна, калі не сказаць, пошла... Але зразумеў, што мяне крыху не за таго прынялі, і потым выправіў сітуацыю.

— Адчулі, што без гэтага чалавека далей жыць не можаце?

— Ведаеш, такое разуменне прыходзіць вельмі хутка. Гэта не залежыць ад таго, як чалавек сябе паводзіць, што кажа і як выглядае... Нейкае імгненне, адзін позірк — і ўсё!

— Зміцер, даруйце за нясціплае пытанне. Некалькі гадоў таму давялося прачытаць Ваш вялікі аповед пра тое, як Вы карысталіся паслугамі дзяўчат лёгкіх паводзін. Як жонка паставілася да такой шчырасці?

— Паставілася з гумарам! Больш таго, самыя цікавыя месцы я зачытваў ёй услых, калі пісаў. Яна здагадалася, што я дастаўся ёй не цнатлівым хлопчыкам. Дарэчы, як гэта ні дзіўна, я быў даволі частым госцем у гэтых дам. Пры ўсёй сваёй "нехарошасці" яны выконваюць даволі патрэбную функцыю. Супраць асноўнага інстынкту не папрэш. І ўжо калі табе вельмі хочацца з кім-небудзь пераспаць, каб "заглушыць" на нейкі час свой асноўны інстынкт, то схадзі па вядомым адрасе і вырашы ўсе свае праблемы. І не трэба вершы дэкламаваць, песні спяваць, фліртаваць не трэба, хлусіць. Усё можна вырашыць больш проста... І чэсна.

— Давайце лепш пра іншае... Ведаю, што ў свой час у Вас была машына "Запарожац". Вы ставіліся да яе амаль як да жанчыны і вельмі смуткавалі, калі Вам прыйшлося яе прадаць.

— Так. Затое я на ўласнай скуры спазнаў адну простую ісціну: халявы ў жыцці не бывае! Сябры на маё 30-годдзе вырашылі падарыць мне машыну, а паколькі сярод іх няма Рамана Абрамовіча, то яны падарылі мне машыну за 1000 долараў — патрыманую "Аўдзі". Прыйшлося прадаць "Запарожац", што прыраўноўваю да здрады, бо менавіта машыну гэтай маркі я лічу лепшым вынаходніцтвам украінскіх аўтабудаўнікоў. Пры ўсёй сваёй прымітыўнасці, шумнасці, нязручнасці "Запарожац" вельмі простая, а значыць, і надзейная машына. Я на сваім "Запарожцы" на радзіму ў Ніжні Ноўгарад ездзіў — 1100 кіламетраў туды і столькі ж назад. Карыстаўся гэтай машынай як фотаапаратам. Потым з'явілася "Аўдзі" — сяброўскі падарунак. "Залатая" машына, яна мяне распранула і разула... Грошай у яе ўбухаў шмат. Яна часцяком ламалася... На нармальную адлегласць ехаць баяўся.

— Дарэчы, наконт ад'езду. У Вашай творчасці чырвонай ніткай праходзіць віленская тэма. Не хацелі застацца ў Вільні назаўжды?

— Быў такі перыяд. Я вельмі люблю гэты горад, у мяне там шмат сяброў. Але зараз я не хачу нікуды з'язджаць. Чым я буду займацца ў Вільні?

— Тым жа, чым і тут...

— Для таго, каб займацца тым жа, чым і тут, трэба жыць не за мяжой, а менавіта тут. Дарэчы, сітуацыю ў нашай краіне я драматызаваць не схільны. Але паглядзім, што будзе далей...

Віталь ГАРБУЗАЎ.
Фота Глеба ЛАБАДЗЕНКІ.

СПОРТ

У таварыскіх матчах мы гуляем знатна!

У верасьнёўскім рэйтынг-лісце нацыянальных зборных, распаўсюджаным Міжнароднай федэрацыяй футбола (ФІФА), Беларусь узнялася з 83-га на 77-е месца, а колькасць набраных ёю ачкоў павялічылася з 507 да 520.

У жніўні падапечныя Анатоля Байдачнага перамаглі ў таварыскім матчы Турцыю (2:1) — дзесятую каманду свету, якая пасля гэтага паражэння перамясцілася на 13-ю пазіцыю.

Вось як выглядае дзесятка лідэраў (у дужках — месцы і ачкі ў жніўні):

1 (1). Бразілія — 848 (849)
2 (2). Францыя — 802 (809)
3 (3). Іспанія — 788 (790)
4 (4). Аргенціна — 775 (774)
5 (5). Чэхія — 760 (762)
6 (6). Галандыя — 746 (747)
7 (7). Англія — 732 (732)
8 (8). Мексіка — 728 (731)
9 (9). Італія — 722 (728)
10 (10). ЗША — 717 (719)

Рэйтынг сапернікаў зборнай Беларусі па 5-й адборачнай групе чэмпіянату свету 2006 года (выключаючы вышэйназваную Італію):

38 (38). Нарвегія — 610 (612)
46 (43). Славенія — 579 (586)
67 (62). Шатландыя — 535 (542)
104 (110). Малдова — 438 (424)

Зборныя краін былога СССР (выключаючы вышэйназваную Малдову) размясціліся ў такім парадку:

26 (27). Расія — 659 (653)
51 (51). Узбекістан — 566 (566)
60 (56). Латвія — 552 (554)
81 (83). Эстонія — 513 (507)
87 (85). Украіна — 499 (506)
91 (90). Туркменістан — 486 (486)
112 (109). Грузія — 418 (428)
116 (118). Азербайджан — 409 (400)
118 (116). Літва — 402 (406)
119 (116). Арменія — 401 (406)
136 (136). Таджыкістан — 343 (343)
145 (144). Казахстан — 304 (309)
155 (156). Кыргызстан — 263 (263)

Усяго ў рэйтынг-ліст уключаны 204 нацыянальныя зборныя.

Дзмітрый УЛАСАЎ.

Крыжаванка

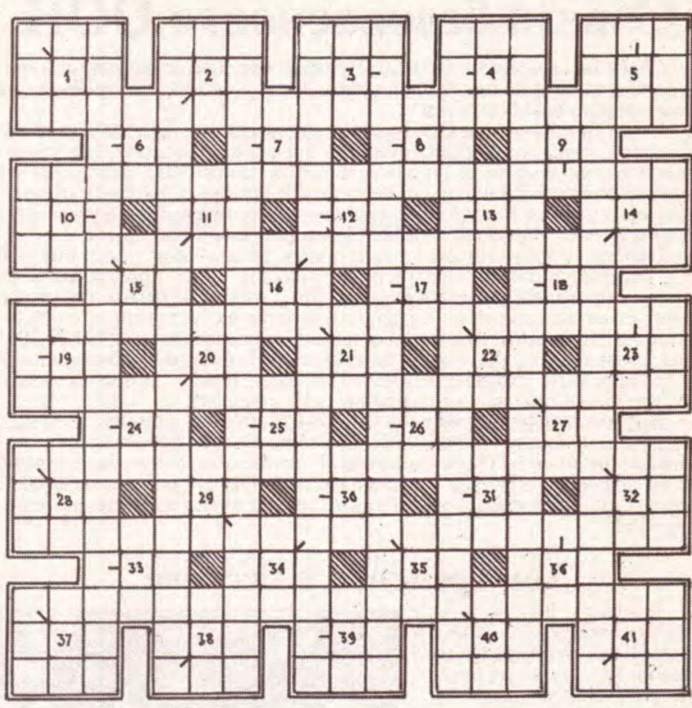

1.Навука пра аратарскае майстэрства. 2.Невялікі порт на ўнутраных водных шляхах. 3.Прылада для вымярэння колькасці абаротаў механізма. 4.Горад у Гродзенскай вобласці. 5.Агароднінная расліна сямейства капусты. 6.Рыба сямейства селядцападобных. 7.Беларуская спявачка, уладальніца вышэйшай узнагароды IX сусветнага фестывалю моладзі ў 1968 г. 8.Горад у Індыі, у штаце Заходняя Бенгалія. 9.Пасёлак гарадскога тыпу ў Драгічынскім раёне. 10.Лячэбная медыцынская працэдура. 11.Гросмайстар, адзін з мацнейшых шахматыстаў былога СССР у 50—70-я гады. 12.Паскаральнік пратонаў, дэйтронаў. 13.Прыстасаванне ў метро для рэгулявання патоку пасажыраў. 14.Пабудова для адпачынку ў парку, садзе. 15.Горад у Нідэрландах. 16.Абласны цэнтр ва Узбекістане. 17.Класіфікацыя, устанаўленне ацэнкі чаго-небудзь. 18.Апарат для дыхання чалавека пад вадой. 19.Канечны набор правіл, аперацый рашэння задач адпаведнага класа. 20.Комплекс медыка-санітарных мерапрыемстваў супраць распаўсюджвання хваробы. 21.Лагер масавага знішчэння людзей паблізу польскага горада Любліна падчас Другой сусветнай вайны. 22.Опера Д.Вердзі. 23.Змяя сямейства ўдаваў. 24.Від аддзелачнай будаўнічай работы ў будынку. 25.Расліна, цела якой складаецца з супольнасці грыба і водарасці. 26.Дзелавое пагадненне. 27.Архітэктар, аўтар будынка акруговага Дома афіцэраў у Мінску. 28.Беларуская і ўкраінская оперная спявачка, драматычнае сапрана. 29.Герой Грамадзянскай вайны. 30.Навука, якая вывучае форму і будову цела чалавека. 31.Афрыканская птушка-драпежнік. 32.Адбельная гліна. 33.Прадпрыемства грамадскага харчавання. 34.Левы прыток Сожа ў Краснапольскім раёне. 35.Харчовы прадукт раслінна-жывёльнага паходжання. 36.Чалавек, што дэманструе прыкметы хваробы, на якую ён не пакутуе. 37.Адзін з арганізатараў і кіраўнікоў партызанскага руху ў гады Вялікай Айчыннай вайны. 38.Беларускі пісьменнік-паleміст, педагог, царкоўны дзеяч. 39.Горад у Пермскай вобласці Расіі. 40.Беларускі савецкі аграном (распрацаваў агратэхніку зялёных угнаенняў). 41.Від дэфармацыі стрыжня.

Склаў Уладзімір ЭСМАНТОВІЧ.

Адказы на крыжаванку, надрукаваную ў №159

1.Музыка. 2.Гітара. 3.Мускул. 4.Інсайд. 5.Аншлаг. 6.Клавіш. 7.Подыум. 8.Таката. 9.Ігумен. 10.Луідор. 11.Аналой. 12.Івалга. 13.Саліст. 14.Кропка. 15.Актава. 16.Венера. 17.Дняпро. 18.Шчыгол. 19.Малага. 20.Струна. 21.Паркан. 22.Турнік. 23.Натоўп. 24.Карыда. 25.Аўрора. 26.Варган. 27.Пянька. 28.Тычына. 29.Кірмаш. 30.Нутрыя. 31.Скідка. 32.Тамтам. 33.Дыплом. 34.Ракфор. 35.Гетэра. 36.Пошчак. 37.Рэванш. 38.Сочнік. 39.Пырнік. 40.Лаўсан. 41.Саната. 42.Іголка. 43.Кактус. 44.Карэта. 45.Шорхат. 46.Вячэра. 47.Вучоба. 48.Кіпень. 49.Мангал. 50.Сініца. 51.Асарці. 52.Цыкута. 53.Трапак. 54.Хімера. 55.Сінява. 56.Павага. 57.Лайнер. 58.Натуга. 59.Быліна. 60.Барада. 61.Царыца. 62.Парада. 63.Багема. 64.Арахіс. 65.Парнас. 66.Даліна. 67.Жгуцік. 68.Баабаб. 69.Кніжка. 70.Балада. 71.Царква. 72.Мадэра. 73.Кабзар. 74.Сахара. 75.Парана. 76.Клапан. 77.Адажыо. 78.Крэсла. 79.Паркет. 80.Траска. 81.Салата. 82.Канапа. 83.Паліто. 84.Жыжаль. 85.Сэптэт. 86.Лектар. 87.Ставок. 88.Навала. 89.Полька.

ШОК

Старшы сяржант Віктар Еўдакімаў па-ранейшаму ў цяжкім стане

Устаноўлены асобы падонкаў, якія, па версіі следства, стралялі ў міліцыянта

Пра перыпетыі гэтага жудаснага здарэння прэса паведамляла раней.

Нагадаем, што вечарам у нядзелю старшы сяржант сталічнага аб'яднання "Ахова" **Віктар ЕЎДАКІМАЎ,** як звычайна ішоў на працу. Калі да будынка засталося літаральна метраў сто, міліцыянт заўважыў двух маладых людзей, якія пераблыталі грамадскае месца з прыбіральняй. На заўвагу Віктар атрымаў кулю. Злыдні з месца здарэння збеглі. Сыходзячы крывёю, 24-гадовы Віктар Еўдакімаў паспеў паведаміць прыкметы "стралкоў" супрацоўнікам міліцыі.

"Ён па-ранейшаму ў рэанімацыі. Стан даволі цяжкі", — паведамілі нам калегі Віктара. Дактары аддзялення рэанімацыі 10-й клінічнай бальніцы падрабязных каментарыяў пазбягаюць, спасылаючыся на тое, што не маюць права раскрываць інфармацыю без згоды пацыента. Як нам стала вядома, яшчэ некалькі дзён таму старшы сяржант быў падключаны да апарата штучнага дыхання. *"Яму не горш",* — коратка пракаментаваў "Народнай волі" стан міліцыянта ўрач-рэаніматолаг.

Дарэчы, следства ўжо ўстанавіла асобы тых, хто падазраецца ў нападзе на Віктара Еўдакімава. Гэта **Картапольцаў Ілля Уладзіміравіч, 1977** года нараджэння, і **Батура Сяргей Міхайлавіч,** таксама **1977** года нараджэння. Абодва — жыхары сталічнага мікраraёна "Серабранка". На іх пошук кінуты амаль што ўвесь склад мінскай міліцыі. *"На жаль, затрыманне па гарачых слядах не атрымалася. Але аператыўныя мерапрыемствы ідуць поўным ходам, ёсць сведкі здарэння, якія бачылі тых, хто падазраецца ў злачынстве, і ў рэшце рэшт мы гэтых падонкаў знойдзем",* — гавораць міліцыянты.

Вольга КЛАСКОЎСКАЯ.

Их разыскивает милиция

Ленинским РУВД г.Минска по подозрению в причинении огнестрельного ранения сотруднику милиции 29.08.2004 г. по пр.Рокоссовского в г.Минске разыскивается **БАТУРА Сергей Михайлович,** 1977 г.р., проживающий по адресу: г.Минск, пр.Рокоссовского, 4-1-346.

На вид 25—27 лет, рост 170—175 см, плотного телосложения, лицо круглое, волос темный короткий. Может быть одет: темные джинсы, цветная рубашка с коротким рукавом, коричневые туфли (мокасины).

Ленинским РУВД г.Минска по подозрению в причинении огнестрельного ранения сотруднику милиции 29.08.2004 г. по пр.Рокоссовского в г.Минске разыскивается **КАРТОПОЛЬЦЕВ Илья Владимирович,** 1977 г.р., проживающий по адресу: г.Минск, ул.Плеханова, 97, корп.4, кв.73.

На вид 25—27 лет, рост 160—165 см, плотного телосложения, глаза карие, волос темный средней длины (темно-русые, ближе к черному). Может быть одет: темная рубашка с длинным рукавом, джинсы темные. На правой руке следы от введенного вазелина, на правой руке татуировка "демон".

ОТКРОВЕННО

Мои приключения в Баку

В Баку я попал впервые. Хозяин фирмы, где я работаю автомехаником, поручил мне сопровождать три шестисотых "Мерседеса", которые он продал неким "крутым" азербайджанцам. Город и жители меня поразили. В азербайджанской столице жарко, солнечно и по-восточному шумно. Но меня поразило не это. Меня сразил своеобразный прагматизм бакинцев. Например, стоило мне поинтересоваться, как пройти на улицу С., как подросток, к которому я обратился с вопросом, невозмутимо заявил: давай два доллара, тогда покажу.

Покупая у уличного торговца виноград, я опрометчиво протянул ему пять долларов. Естественно, рассчитывая получить сдачу. Продавец, когда "посмел" ему напомнить, что купленный виноград стоит не больше доллара, нехотя протянул мне помятые азербайджанские дензнаки, которые, как потом выяснилось, по сумме ровнялись семидесяти центам.

Своеобразную компенсацию я смог получить только тогда, когда улетал из Баку в Москву. Во время таможенного досмотра служащий невозмутимо сказал мне, что мои документы не в порядке, поэтому он не может допустить меня в самолет. Но если мне очень надо улететь, то он готов закрыть глаза на нарушение. Но это обойдется мне в двадцать долларов.

Я попробовал спорить, но понял, что бесполезно. Тогда я попытался снизить размер мзды. Сошлись на пятнадцати долларах. После этого я полез в карман и обнаружил, что у меня "нет" долларов, а остались только белорусские рубли. Я протянул пятитысячную купюру. "А сколько это" — растерянно спросил азербайджанский таможенник. Примерно четырнадцать долларов — невозмутимо ответил я. Пять тысяч белорусских рублей моментально скрылись в кармане служащего, а я отправился в самолет...

Артем ХУЦКИЙ, житель г.Гродно.

«Atlantica» перещеголяла Майкла Джексона

Популярная белорусская группа "Atlantica" на днях вернулась из отпуска, который музыканты провели в Турции.

Музыканты отправились в основанный древними греками город Мармарис, который стоит на стыке Эгейского и Средиземного морей.

"Эти моря даже визуально отличаются — первое лазурное и прозрачное, а второе — темное и очень соленое", — рассказывает вокалист и композитор группы Алекс. — *Изначально нами поставленная цель тихого отдыха сразу же сорвалась, поскольку мы, как оказалось, попали в самый центр развлечений. Вдоль берега порядка шести километров тянутся дискотеки и клубы, которых там больше сотни. Мы сумели побывать как минимум в пятидесяти".*

Но даже во время прогулок на яхтах, экскурсионных поездок и прочих развлечений музыканты не забывали о работе. Именно на древнегреческих пейзажах с развалинами зданий и прекрасными морскими видами было решено сделать фотосессию для оформления будущего альбома. Впрочем, была и современная часть съемок — продюсер группы **Павел Барановский** договорился с турецкими полицейскими о съемках на их катере. Удивительно, но в свое время турецкие стражи правопорядка не разрешили это сделать самому **Майклу Джексону**!

А в Минске музыкантов ждала еще одна приятная новость — буквально за месяц был распродан первый тираж их дебютного мини-альбома.

Евелина КРУПЕНЬКИНА.

3
верасень

ПЯТНІЦА
Усх. 6.21 Зах. 19.56
Даўж. дня 13.35
Апошняя квадра
6 верасня

95 гадоў таму, у верасні, быў створаны Гродзенскі гурток беларускай моладзі (1909—1914)

«Народный артист-2» теперь на ОНТ

Три телеканала — "Россия", ОНТ и "1+1" — объединились для показа второго сезона популярнейшего телепроекта. Премьера состоится на ОНТ 4 сентября в 20.55.

Для ОНТ это не первый международный проект. В октябре 2002 года на ОНТ состоялась премьера совместного с Первым каналом и украинским "1+1" проекта "Последний герой-2", который стал одним из самых популярных в Беларуси, а наша участница проекта — Ксения Волкова — была признана Человеком года.

Кому из участников суждено бороться за звание *народного артиста* — решат телезрители трех стран. На этот раз голосование будет *международным*: белорусы наравне с россиянами и украинцами смогут отстаивать своих артистов, принимая участие в интерактивном голосовании на телеканале ОНТ.

В первых выпусках проекта телезрители увидят, как проходил отбор участников в Минске, Москве и Киеве. По будням на ОНТ будут выходить "Дневники "Народного артиста", где будет показана вся "кухня" телешоу — от отборочных туров до репетиций больших концертов.

Голосование за участников проекта начнется в октябре, во время больших концертов, которые будут идти в прямом эфире одновременно в трех странах. По окончании каждого концерта голоса белорусов, россиян и украинцев будут подсчитываться. По правилам проекта, только три участника от каждого четвертьфинала будут выбраны зрителями, а один участник четвертьфинала будет отобран жюри. 10 участников, отобранных по результатам четвертьфинала, будут принимать участие в полуфинале до тех пор, пока в результате голосования телезрителей трех стран не останется двое финалистов.

По словам одного из судей международного конкурса режиссера Тиграна Кеосаяна, *"народным артистом может и должен стать человек от природы органичный, обаятельный, со своим индивидуальным отношением к тому, что он делает, т.е. донесение смысла песни до зрителей у него должно быть абсолютно индивидуальным.*

Я не наблюдал у себя ошибок в первом проекте. И это не потому, что я такой безгрешный... Я считаю, что надо вовремя дать понять человеку — его эта стезя или не его".

Ольга БЕЛАЯ.

ЧАСТНЫЕ ОБЪЯВЛЕНИЯ

Куплю

Антиквариат! Награды СССР, иконы, картины, бронзовые, фарфоровые статуэтки, книги, монеты до 1917 г., купюры США до 1930-го, кортик, саблю, немецкие трофеи. **Тел.: 282-75-52, 8-029-482-75-52.**

У тур па Беларусі

Гурт "Зьніч" рыхтуецца да верасьнёўскага тура па Беларусі.

Як паведаміў яго лідэр Алесь Таболіч, 16 верасня музыканты дадуць канцэрт у мінскім клубе "Рэактар", 23 — выступяць у Полацку, 24 — у Віцебску, 25 — у Магілёве і 26 верасня — у Гомелі. Ён таксама паведаміў, што ў тур па Беларусі "Зьніч" паедзе ў асноўным першым складам гурта, сфарміраваным яшчэ восенню 1996 года.

Павел СВЯРДЛОЎ.

Пятница, 3 сентября

БТ

07.00, 08.00, 09.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 23.20 Новости.
07.05, 07.35, 08.10, 08.35 "Доброе утро, Беларусь!".
07.30, 08.30 "Деловая жизнь".
09.05 "Возвращение Мухтара". "Зона молчания". Сериал.
10.05 "Сфера интересов". Экономическая программа.
10.30 "Школа на свежем воздухе".
11.05, 18.15 "Богатые и знаменитые" Сериал.
12.10 "Клуб похитителей". Комедия.
13.45 К Дню белорусской письменности. "Две жизни поэта". Док.фильм.
14.05 "Время кино".
15.15 "Команда "SOS". Сериал.
16.05 "5x5".
17.05 "Славянский базар в Витебске". Избранное.
17.45 "Дальва". Видеофильм АТН.
19.05 Хоккей. Кубок мира-2004. США—Россия.
21.00 "Панорама".
21.50 "Зона Х".
22.05 Хоккей. Кубок мира-2004. Чехия—Германия.

ОНТ

07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00, 18.00, 20.30, 23.00 "Наши новости".
07.05 "Наше утро".
09.05 "Клон". Сериал.
09.55 "Дом". Реалити-шоу.
10.45 "Дисней-клуб".
15.45 "Ангел на дорогах". Сериал.
16.40 Кубок мира. Хоккей. Сборная России — Сборная США.
18.10 "Сканер".
18.25 "Без срока давности".
18.55 "Поле чудес".
20.00 "Время".
21.00 "Кривое зеркало".
23.15 "Тринадцатый воин". Фэнтези.

РОССИЯ

07.45 "Каменская-3". Сериал.
08.45, 16.50 "Ундина-2. На гребне волны". Сериал.
09.45, 18.45 "Вести. Дежурная часть".
10.00, 16.00, 19.00 "Вести".
10.30, 19.30 "Местное время. Вести — Москва".
10.50 "Мусульмане".
11.00 "Вся Россия".
11.15 "Москва—Минск".
11.30 "Городок".
11.55 "В поисках приключений".
16.20 "Кулагин и партнеры".
17.50 "Комната смеха".
19.50 "Спокойной ночи, малыши!".
19.55 "Народный артист".
20.50 "Кривое зеркало".
22.50 "День отца". Комедия.

ЛАД

06.30 EURONEWS.
08.00, 14.00, 20.45 Новости.
08.10 "Росчерк времени".
08.20 "Культурная революция".
09.15 "Атланты в поисках".
09.45 "Долгое жаркое лето". Сериал.
10.35, 15.15 Мультфильмы.
10.50, 18.55 "За кулисами". Сериал.
11.40 "Обычный необычный день".
12.20 "Оцеола". Приключенческий фильм.
14.10 "Мультиклуб".
15.05 "Не зевай!".
15.30 "Из архивов БТ".
18.00 "Легкий хлеб", "Папа". Короткометражные худ/фильмы.
18.55 "За кулисами". Мелодрама.
19.45 "Дела семейные".
20.30 "Колыбельная".
21.00 "Линия жизни".
21.55 "Кто в доме хозяин".
22.20 Хоккей. Кубок мира-2004. Канада—Словакия.

НТВ

09.00, 18.00 "Сегодня".
09.20 "Преступление в стиле "Модерн".
10.00 "Квартирный вопрос".
10.55 "Улицы разбитых фонарей-6". Сериал.
15.20 "Принцип домино".
16.25 "Таксист". Сериал.
17.35 "Криминальная Россия".
18.40 "Огонь из преисподней". Боевик.
21.00 "Страна и мир".
21.40 "Стресс". Ток-шоу.
22.50 "Гражданин Икс". Детектив.

СТВ+RenTV

06.20, 18.00 "Минщина. Люди, события, факты".
06.35 "Близнецы судьбы". Мультсериал.
07.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.45 "24 часа".
07.50, 20.00 "СТВ-спорт".
08.05, 20.10 "Минск и минчане".
08.15, 23.10 "Технология".
08.30, 20.35 "Автопанорама".
08.50 "Театральные истории".
09.05 "Выбери света". Мультсериал.
09.30 "Воин мечты". Боевик.
11.10 "Дикая планета".
12.00 "Час суда".
13.00 "Скетч-шоу".
13.50 "Пассажир без багажа". Сериал.
14.50 "ОБЖ, или Образец для подражания". "ОБЖ, или Опасная небрежность". Сериал.
15.45 "Маска". Мультсериал.
16.15 "Тема дня".
16.50 "Турпоход".
17.00 "Классика юмора".
18.15 "Светская хроника".
18.30 "Конференция маньяков". Сериал.
20.20 "Добрый вечер, малыш".
20.55 "На дерево взгромоздясь". Комедия.
23.20 "Лицо нового века".
23.50 "Новости СНГ".
00.05 "Муж парикмахерши". Мелодрама.

8-Й КАНАЛ

07.00, 16.45 "Не будите спящую собаку". Сериал.
08.10, 17.50 "Телемагазин".
08.15 "Снежок". Мелодрама.
09.40, 19.50 "По имени Барон". Сериал.
10.30, 21.10 "Джеймс Бонд — агент 007".
16.30 "Мультпарад" от "Бюргера".
18.00 "Дикий мед". Драма.
20.45 "Вечарніца".
21.00 "Атомик Филмз" и "К-видео" представляют...

ТВ ЦЕНТР

04.45, 06.30 "Настроение".
07.35 "Газетный дождь".
07.45 "Криминальный дуэт". Детектив.
09.30 Мультфильм.
09.40 "Европейские ворота России".
09.50 "Телемагазин".
10.00, 13.00, 17.00, 21.00 "События. Время московское".
10.15 "Дата".
11.10 "Секретные материалы: расследование ТВЦ".
11.50 "Денежный вопрос".
12.05, 23.00 "Петровка, 38".
13.15 "Инспектор Кресс". Сериал.
14.30 "Неприрученная Амазонка". Сериал.
15.00 "Регионы: прямая речь".
15.30 "Без репетиций".
16.00 "Комиссар Мулен". Сериал.
17.15 "Приглашает Борис Ноткин".
18.00 "Таковы эти женщины". Сериал.
19.40 "Пять минут деловой Москвы".
18.55 "Женская логика". Детектив.
21.40 "Народ хочет знать".
22.20 "Времечко".
23.20 "25-й час. События. Время московское".
23.40 "Бегущий". Боевик.
01.30 "Мода non-stop".

EUROSPORT

09.30 Гребля на байдарках и каноэ. Олимпийские игры.
10.30 Плавание. Олимпийские игры.
12.30 Бокс. Олимпийские игры.
14.30 Ралли. Чемпионат мира в Японии.
15.00, 18.00, 01.00 Теннис. US Open.
00.45 Новости "Евроспорта".

Адрас рэдакцыі:
220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: (017) 206-68-71.
Тэл./факс рэкламнага аддзела: 206-69-04, 206-69-06.
E-mail : nv@promedia.by
http://nv.promedia.by

Індэкс 63222.

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф СЯРЭДЗІЧ

У сувязі з адсутнасцю магчымасці рэдакцыя матэрыялы не рэцэнзуе і не вяртае, права ўступлення ў перапіску не бярэ. За інфармацыю, размешчаную ў рэкламных аб'явах, рэдакцыя не адказвае. Могуць друкавацца матэрыялы, у якіх пазіцыя аўтараў не падзяляецца газетай. Пасведчанне аб рэгістрацыі перыядычнага выдання №246 ад 10 кастрычніка 1996 г. (паведамленне аб дзяржаўнай рэгістрацыі №224 ад 6 сакавіка 2000 г.). Нумар газеты надрукаваны з дыяпазітываў заказчыка ААТ "Чырвоная зорка", 220073, г.Мінск, 1-ы Загарадны завулак, 3. Падпісаны ў друк у 15.00. Аб'ём 2 друк. аркушы. Тыраж 27 570 экз. Заказ № 724.